

Kainuun liitto

TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS 2017

C:11

Maakuntahallitus 19.03.2018 § 47

Tarkastuslautakunta 25.04.2018 § 20

Maakuntavaltuusto 20.06.2018 § 23

TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS 2017

Kainuun liitto 2018

C:11

Kainuun liitto
Kauppakatu 1
87100 Kajaani
Puh. 08 615 541
Faksi 08 6155 4260
kainuunliitto@kainuu.fi
Kansikuva: Paula Halonen

C:11
ISBN 978-952-6685-55-7 (painettu)
ISBN 978-952-6685-56-4 (pdf)
ISSN-L 2323-7546
ISSN 2323-7546 (painettu)
ISSN 2323-7554 (verkkajulkaisu)

Kajaani 2018

Sisällysluettelo

1	MAAKUNTAJOHTAJAN KATSAUS	7
2	TOIMINTAKERTOMUS.....	11
2.1	Toiminnan keskeiset tulokset	11
2.1.1	Edunajaminen.....	11
2.1.2	Elinkeinot ja aluekehitys.....	11
2.1.3	Alueidenkäyttö	13
2.1.4	Hallintopalvelut ja viestintä	15
2.2	Luottamushenkilöhallinto	16
2.3	Henkilöstö	19
2.4	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	20
2.5	Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	21
2.6	Tilikauden tulos	22
3	TOTEUMAVERTAILU	24
3.1	Edunajaminen	24
3.2	Elinkeinot ja aluekehitys.....	28
3.3	Alueidenkäyttö	30
3.4	Hallintopalvelut	30
3.5	Maakuntaudistus.....	31
3.6	Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	32
4	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	36
4.1	Kainuun liiton tuloslaskelma 31.12.2017 ja 31.12.2016	36
4.2	Kainuun liiton rahoituslaskelma 31.12.2017 ja 31.12.2016	37
4.3	Kainuun liiton tase 31.12.2017 ja 31.12.2016	38
4.4	Jäsenkuntien maksuosuudet vuonna 2017	39
5	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	39
5.1	Tilinpäätöksen liitetietoja koskevat säännökset ja ohjeet	39
5.2	Liitetietojen ryhmittely.....	39
5.3	Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	40
5.3.1	Kuntayhtymän tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	40
5.3.2	Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	40
5.4	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot.....	41

5.5	Tasetta koskevat liitetiedostot.....	43
5.5.1	Taseen vastaavia koskevat liitetiedot.....	43
5.5.2	Taseen vastattavia koskevat liitetiedot.....	44
5.6	Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot.....	46
5.7	Ympäristöasioiden harkinnanvarainen esittäminen.....	46
5.8	Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot.....	47
	LUETTELOT JA SELVITYKSET.....	48
	ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT.....	50
	Liite 1: Hallinto ja henkilöstö.....	51

1 MAAKUNTAJOHTAJAN KATSAUS

Toimintavuosi 2017 oli Kainuun liitolle useiden uusien haasteiden täyttämä; samalla kun perustehtävissä, aluekehittämisessä, alueiden käytön suunnittelussa ja edunajamisessa jatkui toiminta laajalla rintamalla.

Erityishaasteista Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlien maakunnalliset järjestelyt ja paikallisten toimijoiden tukeminen oli se, jossa onnistuimme erinomaisesti. Kainuussa toteutui juhluvuodelle asetettu tavoite, että jokaisessa Kainuun kunnassa juhlitaan. Kainuuseen haettiin yli 180 Suomi 100 -tunnusta. Tapahtumia on järjestetty uskomaton määrä, reilusti yli 300. Alueellista valtionapua hankkeille myönnettiin 100 000 euroa.

”Kainuussa otettiin juhluvuodesta kaikki irti!” Onnistuneet järjestelyt loivat uutta yhteishenkeä, kasvattivat sosiaalista pääomaamme. Mieleepi ovat myös jääneet lukuisat kirjahankkeet, joihin on dokumentoitu maakuntamme merkkihenkilöiden ja tapahtumien merkitys maamme historiassa. Tämä luo todella vahvan pohjan Kainuun nostamisella esiin omaleimaisena alueena, jolla on vahva historia ja kulttuuriperintö.

Maakuntauudistuksen valmisteluun Kainuu on lähtenyt vuosien 2005–2012 hallintokokeilun ansiosta edelläkävijänä. Kainuun sotella erityisesti on ollut muihin maakuntiin (Etelä-Karjalaa ehkä lukuun ottamatta) nähden erityinen rooli: Kainuussa sosiaali- ja terveydenhuollon, ympäristöterveyden sekä tukipalvelujen tehtävät ovat samalla järjestäjällä ja tuottajalla. Kuten koko maassa, myös Kainuussa maakunnan liitoilla on keskeinen kokoava rooli maakuntauudistuksen valmistelussa ja esivalmistelun rahoituksen koordinoinnissa. Maamme ensimmäinen maakunnallinen nuorisovaltuusto, MaNu, jatkoi toimintaansa ollen näin yhtenä esimerkkinä toimintamalleja tuleville maakunnille haettaessa. Reippaat manulaiset nostivat esiin nuoriin ja nuorten tulevaisuuteen vaikuttavia asioita pitkin vuotta ja toivat nuorten näkökulmaa mukaan uuteen maakuntaohjelmaan. Kainuun liiton keskeiset luottamus- ja virkamiehet ovat vahvasti mukana niin kansallisessa kuin maakunnallisessa uudistuksen valmistelussa.

Maakunta- ja sote-uudistuksen lainsäädännön valmisteluun kesällä 2017 otettu vuoden lisäaika ei merkinnyt aikalisää, vaan uudistuksen valmistelu jatkui edelleen ilman juridista perustaa niin sanottuna esivalmisteluna kuten tähänkin saakka. Muutos synnytti toki monenlaista kiehuntaa muun muassa Helsingin pormestarin nostattaman ”maakuntauudistusvastarinnan” myötä, ja ratkaisu oli löydettävä myös sote-palvelujen valinnanvapauden määrittelyyn. Uskallan joka tapauksessa luottaa maan hallituksen vilpittömään tarkoitukseen saada maan historian laajin hallinto- ja palvelu-uudistus maaliin. Siihen ainakin viittaavat hallituksen viimeisimmät linjaukset joulun alla. Meillä Kainuussa ei ainakaan ole tarvetta epäröidä vaan edetään entistä määrätietoisemmin.

Maakuntauudistus on suuri mahdollisuus vahvistaa alueellista kehittämistä: uusien maakuntien toinen suuri tehtäväalue muodostuu, kun nykyisin erillään toimivat elinvoimatehtävät kootaan yhteen. Kyse ei ole vain sinällään erittäin tärkeiden rahoitusinstrumenttien kokoamisesta, vaan myös laajemmasta osaamisesta ja maakunnan omaan tahdonmuodostukseen perustuvasta strategisesta kehittämisestä. Kainuun liiton päättäjät ovat vuonna 2017 korostaneet entistä enemmän tavoitteellisuutta, ”kunnianhimon tason korottamista” Kainuun kehittämisessä. Kun, kiitos valtion toimenpiteiden, Terrafamen kaivoksen toiminta on ajettu onnistuneesti ylös, kärkihankkeeksi Kainuun liiton elinkeinosektorilla on noussut Paltamon biojalostamo, KaiCell Fibers –hanke. Eikä kyse ole vain yksittäisestä hankkeesta, vaan Kainuussa on myös lukuisia muita hankkeita metsäbiotalouden alalla. St1 on käynnistänyt bioetanoli tuotannon Kajaanissa ja Kuhmossa on käynnistynyt CLT-levyjen ja jatkojalostettujen rakennuselementtien tuotanto (CrossLam ja Elementti-Sampo).

Alueiden Eurooppa -käsite merkitsee maakunnille ja kaupunkiseuduille mahdollisuutta kehittää alueitaan yhteistyöllä ja toisaalta hyödyntäen globaaleja markkinoita. Kainuun kansainvälistymisessä vuonna 2017 keskeinen rooli oli Barentsin alueyhteistyön puheenjohtajuudella. Kaksivuotinen pj-kausi alkoi Oulussa 2015 ja päättyi lokakuussa 2017 Arkangelissa, jossa ulkoministerikokouksen yhteydessä kapula siirtyi meiltä Norjan Finnmarkille. Tässä kuten Suomi100 vuodessa merkityksellistä on paitsi välittömät tulokset, myös ne mahdollisuudet, jotka avautuvat pidemmällä aikavälillä. On selvästi nähtävissä, että pohjoisilla alueilla niin Suomessa kuin naapurimaissamme on valtavat kehitysmahdollisuudet tulevaisuudessa rikkaiden luonnonvarojen, pohjoisen kulttuurin, matkailupotentiaalın ja logistisen aseman parantumisen vuoksi. Suomen jäämeren yhteyden ja huippunopean datakaapelin suunnittelu Koillisväylälle sekä kiinalaisten lisääntynyt aktiivisuus kehittää liikenneyhteyksiä Venäjällä ovat lisänneet toiveikkautta merkittävistä kehitysaskelista. Myönteinen kehitys vaatii kuitenkin tiivistä yhteistyötä niin alue- kuin valtioiden tasolla, yhteistyötä, jota kansainväliset jännitteet eivät saa heikentää.

Aluekehitysviranomaisena Kainuun liitolla on lakisääteinen rooli valmistella ja hyväksyä maakuntavaltuustossa maakuntaohjelma ja -suunnitelma. Tämä Kainuu-ohjelman nimellä kulkeva strategiapaketti valmisteltiin laajassa kumppanuudessa vuoden 2017 aikana maakuntahallituksen poliittisessa ohjauksessa. Ohjelmat tehtiin tietoisena tulevasta maakuntauudistuksesta, sillä ne ovat lähtökohtana myös uuden maakunnan käynnistämisvaiheessa. Maakuntapäättäjien tahdon mukaisesti maakuntaohjelmaa kiteytetään ja tiivistetään vielä ”Kainuun kasvuohjelman” julkaistavaan viestinnälliseen muotoon. Kuitenkin voi jo todeta, että valmisteluprosessi on tuottanut lisäarvoa, mikä näkyy kehityskuvan ja erityisesti vahvuuksien ja mahdollisuuksien terävämpänä tunnistamisena ja tavoitteiden terävöitymisenä.

Kainuun liiton EU-rakennerahaston välittävän viranomaisen rooli on keskeinen osa maakuntaohjelman toimeenpanoa. Vuonna 2017 oli yli 3 milj. euroa EAKR-rahoitusta käytettävissä alueemme kehitystä tukeviin, vaikuttaviin hankkeisiin. Vuonna 2017 käynnistyi useita hankkeita, esim. Sotkamon kunnan ja Kajaanin kv-matkailun kehittämishanke, joka on tuonut jo ensimmäisenä vuonna satoja ulkomaisia matkanjärjestäjiä Vuokatti-Kajaani akselille. Lisäksi Kainuun liitto on tukenut Suomi100-

hankkeita 100 000 eurolla, alueellisia innovaatioita ja kokeiluja (AIKO) noin 200 000 eurolla sekä useita Kainuussa toteutettuja av-tuotantoja tulevaisuusrahastosta.

Aluesuunnitteluviranomaisena Kainuun liitto vastaa maakuntakaavasta, liikennejärjestelmäsuunnittelusta ja muista alueiden käyttöön liittyvistä tehtävistä. Kuten maakuntaohjelma myös maakuntakaava on maakunnan ylimpien päättäjien eli maakuntavaltuuston hyväksyttävä asiakirja. Vuonna 2017 Kainuun liitossa valmisteltiin voimassa olevan maakuntakaavan kokonaisuudistusta. Tämä tarkoittaa sitä, että lakisääteisten valmisteluelvoitteiden vuoksi työmäärä on Kainuun liitossa ollut suuri. Maakuntaohjelman ja maakuntaudistuksen valmistelu ja kentältä tullut palaute nostivat saavutettavuutta koskevat ongelmat ja tavoitteet erityisen vahvasti esille – Pohjois-Suomen logistiikkastrategia hyväksyttiin, Kajaanin lentoaseman kehittämissuunnitelma syntyi ja Kainuun oma liikennejärjestelmän suunnitelmatyö aloitettiin. Maantielain uudistukseen kytkeytyen uudet maakunnat saavat entistä enemmän vastuuta alueellisena liikenneviranomaisena.

Kainuun liiton vahvasta suunnittelu- ja asiantuntijaroolista huolimatta Kainuun kehitykseen oleellisesti vaikuttavat päätökset eivät ole omissa käsissämme. Valtakunnan ja EU-tason politiikka ja markkinavoimat ohjaavat kehitystä. Edunajamisella ja aluemarkkinoinnilla on kasvava rooli aluekehittämisessä. Itä- ja Pohjois-Suomi on onnistuneesti koonnut voimansa EU:n edunvalvonnassa, jonka ytimenä on yhteinen EU-toimisto Brysselissä. Vuonna 2017 erityisen paljon työtä vaativat EU:n ilmastot- ja energiapolitiikkaan liittyneet linjaukset, joilla on erittäin suora yhteys myös Kainuun metsävarojen käyttöön ja biotalouden kehittämismahdollisuuksiin. Asian hoitamisen teki erityisen vaikeaksi suomalaisten MEP:ien eriävät näkemykset.

EU-toimistomme on valmistautunut jo seuraavaan edunajamisen haasteeseen muun muassa teettämällä OECD:llä asiantuntija-arvioinnin pohjoisten harvaan asuttujen alueiden kehittämisestä osana Euroopan unionia. Suurinta tuskaa Itä- ja Pohjois-Suomen maakunnille onkin tuottanut keskushallintomme virkamiesten ”oma-aloitteisuus” alue- ja rakennepolitiikan aseman heikentämisessä Suomen EU-neuvottelutavoitteita valmisteltaessa! Tunnen tämän ongelmatiikan varsin hyvin, sillä edustan maakuntajohtajia TEM:n asettamassa EU4-jaostossa, joka käsittelee Suomen EU-poliittisia linjauksia. Jos olen hyvin optimistinen monissa muissa Kainuun kehittämisenäkymissä, tämä lohko on ikävä poikkeus.

Marraskuussa 2017 valmistui Kainuun maakuntakuvatutkimus (toteuttajana Taloustutkimus Oy), joka kartoitti suomalaisten käsitykset (mielikuvat) Kainuusta alueena. Kun vastaajat edustivat Suomen väestöä satunnaisotantana, voitiin tehdä luotettavia johtopäätöksiä maakuntakuvamme vahvuuksista ja heikkouksista eri väestö- ja ikäryhmissä sekä eri alueilla. Tulokset antoivat vahvan tiedollisen pohjan ja myös rohkaisivat meitä kokoamaan yhteistyötä maakuntakuvan kirkastamiseksi. Myönteinen julkisuus ja imago ovat monella tapaa oleellisessa roolissa alueen vetovoiman kannalta. Asia on myös konkretisoitunut RekryKainuu -hankkeen käynnistyttyä kesällä 2017. Liiton ja Kainuun Edun yhteishankkeessa haetaan uusia keinoja raivata esteitä Kainuuseen muuttamisen tieltä. Vetovoimaa

tarvitsemme lisää saadaksemme tänne lisää paitsi osaavaa työvoimaa, myös perheitä, opiskelijoita, matkailijoita, yrityksiä ja uusia investointeja. Tähän haasteeseen vastataksemme Kainuun vetovoiman täytyy ulottua myös lähialueille yli rajan. Uskomme, että tieto- ja viestintätekniikan mahdollisuuksia hyödyntäen vetovoimaisen kuvan vahvistaminen ei ole edes rahakysymys, vaan yhteistyön kysymys.

Kainuun uusi matkailustrategia oli maakuntaohjelman rinnalla valmistelussa ja ehti maakuntahallituksen ensimmäiseen käsittelyyn. Matkailu on elinkeinoalana aluekehityksen kannalta erityinen: sillä on alue- ja kuntatalousvaikutusten ja työllisyyden lisäksi erittäin vahva yhteys alueen saavutettavuuteen, alueen imagoon ja vetovoimaan sekä paikallisten asukkaiden palvelutasoon. Toisaalta matkailun kehittyminen tukee alueen parempaa saavutettavuutta ja alueen palvelutarjonnan kehitystä ml elävät kaupunkikeskustat. Kainuussa edellä mainittuja keskinäisriippuvuuksia ei ole riittävästi hyödynnetty. Lapin matkailun mahtava buumi 2017 aikana on avaamassa silmiämme yhteiseen tekemiseen Kainuun sisällä ja Kainuusta ulospäin. Jatkossa Kainuun liiton roolin tulee korostua matkailun kansainvälistymisen mahdollistajana ja keskinäisriippuvuuksiin liittyvien hankkeiden edistäjänä.

Kainuussa alueena vuosi 2017 oli talouskasvun ja kehityksen vuosi. Työllisyys- ja talouskehityksen mittauksissa Kainuu jopa saavutti kärkisijoja maakuntien vertailuissa! Työllisyys on parantunut jo kahden vuoden ajan nopeammin kuin muualla Suomessa. Vaikka alue-bkt asukasta kohden on Kainuussa edelleen maakunnista alhaisimpia, kasvuvauhti on ollut maan nopeinta. Hyvä näin. Tältä pohjalta on entistä parempi lähteä kohti tulevaa. Muistetaan kuitenkin, että näiden saavutusten takana on monia yksittäisiä tekijöitä, jotka eivät ole jatkuvia. Työpaikkojen lisääntymisen ja talouskasvun takaamiseksi tarvitaan jatkuvia ponnistuksia, joiden tuloksena syntyy uusia yritysinvestointeja Kainuuseen.

Kajaanissa 9.3.2018

Pentti Malinen
maakuntajohtaja

2 TOIMINTAKERTOMUS

2.1 Toiminnan keskeiset tulokset

2.1.1 Edunajaminen

Edunajaminen ja alueyhteistyö ovat keinoja toteuttaa maakuntaohjelmaa ja aluekehitystehtävää. Tähän kuuluu kansallinen ja kansainvälinen edunvalvonta sekä ennakoina edunajaminen. Kainuun liiton edunajamista on koordinoanut maakuntajohtaja.

Johtoryhmä priorisoi vuoden 2017 edunajamistavoitteet seuraavasti:

1. Maakuntahallinnon uudistukseen vaikuttaminen (Kainuun edunajaminen)
2. Liikennehankkeiden ja -politiikan edunajaminen/ tulevan maakunnan liikennekokonaisuus
3. Edunajamisen sidosryhmä- ja kansanedustajayhteistyön vahvistaminen ja laajentaminen

Vuonna 2017 jatkui käytäntö, jossa edunvalvonnan ajankohtaisista asioista keskusteltiin maakuntahallituksen kokouksissa maakuntajohtajan ajankohtaiskatsauksen yhteydessä. Kainuun edunajamisen haasteet keskittyivät mm. maakunnan saavutettavuuden ylläpitämiseen ja parantamiseen ja maakuntauudistuksen lainsäädännön valmisteluun. Lentoliikenteen vuorojen vaihtelut ja syöttöliikenteeltä vähentynyt julkinen tuki synnyttivät matkailun ja tapahtumien kehittämisen kannalta haasteellisen tilanteen, jota on pyritty yhteistyötä tiivistämällä ratkaisemaan. Maakuntajohtaja osallistui aluekehitys- ja kasvupalvelulainsäädännön valmistelun ohjausryhmän toimintaan maakuntajohtajien mandaatilla. Lainsäädäntövalmisteluun liittyen liitto antoi pyydettyjä kannanottoja sekä vaikutti yhdessä muiden maakuntien ja Kuntaliiton kanssa ministeriöiden valmistelutyöhön.

2.1.2 Elinkeinot ja aluekehitys

Elinkeinot ja aluekehitys, jonka perustehtävät ja tavoitteet on määritelty seuraavasti:

- Maakuntasuunnitelman ja maakuntaohjelman laatiminen ja toteutumisen jatkuva seuranta
- Maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelman (TOPSU) laatiminen
- Toimintaympäristön muutosten arviointi, ennakointi ja seuranta
- Aluekehityslain mukaisen kansallisen ja EU:n alue- ja koheesiopolitiikan suunnittelun ja toteuttamisen johtaminen ja koordinointi Kainuussa
- Lakisääteinen alueyhteistyö Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan välillä
- Kansainvälinen yhteistoiminta Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimiston, kv-ohjelmatyön ja kv-hankkeissa toimimisen kautta sekä lähialueyhteistyö yhdessä muiden maakuntien kanssa

- Edunajaminen yhdessä alueen muiden viranomaisten ja yhteistoiminta-alueen maakuntien sekä Itä-Suomen maakuntien kanssa
- Eurooppa Direct –tiedotuspisteen ylläpito ja tiedon välitys
- Maakuntauudistuksen valmistelu
- Kainuun liitolle perussopimuksen mukaan kuuluvat tai muuten sovitut tai eri laeissa määritellyt tehtävät

Elinkeinot ja aluekehitys -yksikön tehtäväkenttä perustuu lakiin alueiden kehittämistä. Yksikön perustehtävä on aluekehityslain mukaisen kansallisen ja EU:n alue- ja koheesio politiikan suunnittelun ja toteuttamisen johtaminen sekä koordinointi Kainuussa ja aluekehitysviranomaiselle kuuluvat muut tehtävät, joiden kirjo vaihtelee vuosittain. Vuoden 2017 tehtävissä korostui erityisesti maakuntasuunnitelman ja –ohjelman laatiminen uudeksi Kainuu-ohjelmaksi 2018-2021. Samaan asiakirjaan sovitut pitkäaikavälillä suunnitelmaosio tavoitteineen 2035 saakka sekä keskipitkän linjan strategiset tavoitteet kehittämistoimenpiteineen aikavälille 2018-2021 saatiin vuoden aikana työstettyä alueen toimijoiden kanssa yhteistyössä valmiiksi ja Kainuu-ohjelma maakuntavaltuuston hyväksyttäväksi joulukuun 18. päivän kokoukseen.

Maakuntaohjelmatyö kokonaisuudessaan eteni vuoden aikana tavoitteiden mukaan. Laajan aluepolitiikan keinot ja edunajaminen on kytketty osaksi TOPSUa. Samalla elinkeinon kehittämistä ja rakennerahastohallinnointia sekä ennakoivaa työtettä ja resilienssin parantamista tehostettiin kaikessa tekemisessä.

Aluekehitysyksikön taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet saavutettiin. Alueellisessa vaikuttamisessa edettiin maakuntaohjelman asettamien tavoitteiden suuntaan: kasvua tavoiteltiin rahoittamalla strategisesti viisaita ja kasvua tukevia hankkeita ja tekemällä tai teettämällä ulkopuolisella taholla kehittämistyötä tukevia selvityksiä. Kainuun matkailustrategia saatiin vuoden 2017 aikana valmiiksi siten, että maakuntavaltuusto ehti käsitellä sen viimeistelyä vaille vuoden 2017 viimeisessä kokouksessaan. Myös datakeskustoimialan strategian laadinnassa liitto oli vahvasti toimijoiden tukena. Loppuvuodesta valmisteltiin seuraavien kahden vuoden TOPSUa kartoittamalla toimijoiden keskeisimmät hankesuunnitelmat. TOPSUn taulukot koottiin ja toimitettiin niiltä osin Työ- ja elinkeinoministeriöön. Kokonaisuudessaan TOPSU ja sitä laajempi Kainuun kasvuohjelma päätettiin laatia vuoden 2018 aikana hyväksytyn maakuntaohjelma pohjalta. Alueellisten innovaatioiden ja kokeilujen (AIKO) rahoitusta haettiin ja TEM osoitti sitä Kainuulle kehittämistoiminnan uusiin avauksiin 207 000 euroa vuodelle 2017.

Aluekehityslain mukaisesti Kainuun liiton tehtävänä on edistää myös kuntien ja maakunnan välistä yhteistyötä. Säännölliset kuntajohtajakokoukset, joihin osallistui myös Kainuun liiton johto sekä Kainuun sote -kuntayhtymän johto, valmisteltiin Kainuun liitossa. Kokousten valmistelijana ja sihteerinä toimi aluekehitysjohtaja. Kuntakierros tehtiin loppukevään ja alkukesän aikana. Neuvotteluissa peilattiin kuntien strategioita työn alla olleeseen Kainuun maakuntaohjelmaan ja sen taustalla oleviin pitkän tähtäyksen tavoitteisiin. Vuonna 2017 pidettiin yhdeksän kuntajohtajakokousta, joissa ajankohtaisten

asioiden läpikäynnin lisäksi on valmisteltu kuntien ja Kainuun kuntayhtymien yhteisiä linjauksia sekä yhteistyötä tulevaa maakunta- ja soteuudistusta ennakkoiden.

Kainuun laajakaistan rakentamisessa kansallisella, valokuituverkon rakentamiseen varatulla, tuella vuosi 2017 oli vaisu, Kaisanet Oy rakensi vain Suomussalmen alueen viimeisiä pieniä osahankealueita. Maakuntaliitolle laajakaistalain mukaisesti kuuluvia laajakaistarakentamisen kilpailutuksia ei maakunnassa tehty vuoden aikana yhtään. Lokakuussa Kainuun liitto järjesti laajat, yhdessä Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen ja Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön kanssa, ensimmäiset pääkaupungin ulkopuolelle tuodut, tasa-arvopäivät Kajaanissa. Elinkeinot ja aluekehitys vastuualueen henkilöstö oli mukana maakuntauudistuksen esivalmistelussa. Eniten esivalmisteluryhmistä vastuualuetta työllisti Strategia ja aluekehitys (TR5) -työryhmä kokouksineen (9), muine valmisteluineen sekä loppuraportointineen.

Yksikön 2015 vuonna tehdyn alkukartoituksesta lähtenyt toiminnan kehittämistä jatkettiin ja tuettiin esimiesvalmennuksella. Koulutuspäiviä järjestettiin sekä koko henkilöstölle että Elinkeinot ja aluekehitys -yksikölle. Vuoden 2015 lopulla KoulutusAvain Oy:n tekemä kartoitus antoi kokonaisuutena erittäin myönteisen kuvan henkilöstön työmotivaatiosta, jaksamisesta ja työilmapiiristä. Kartoitus oli osoittanut myös kehittämiskohteita, joihin yhdessä tartuttiin, kuten tiedonkulun parantaminen tiimien kesken, palaverikäytäntöjen tehostaminen, johtamiseen liittyvien menetelmien tehostaminen ja ylipäätään kehittämistoimenpiteiden aktiivisempi käytäntöön vieminen. Tarkemmin määriteltyjä kehittämisen kohteita työstettiin edelleen vuoden 2017 aikana. Tavoitteena henkilöstön osalta oli selkiyttää johtamis- ja toimintaprosesseja, pitää yllä ja kehittää aktiivista työhyvinvointitoimintaa sekä selvittää vapautuvien virkojen/toimien osalta tehtävien uudelleenjärjestelyjä ottaen huomioon tulevan maakuntauudistuksen henkilöstö- ja osaamistarpeet. Loppuvuodesta tehtiin kehittämistyön loppukartoitus ja koko henkilöstöllä ne läpi käyden todettiin yhteishengen ja työmotivaation organisaatiossa olevan hyvän, mutta alkukartoituksessa esiin nousseiden kohteiden edelleen vaativan kehittämistä.

2.1.3 Alueidenkäyttö

Maakuntakaavoitus on Kainuun liiton lakisääteinen päätehtävä alueiden kehittämisen rinnalla. Maakuntakaavan laatiminen, sen ajan tasalla pitäminen sekä kehittäminen ja seuranta perustuvat maankäyttö- ja rakennuslakiin. Maakuntakaava ohjaa ja osoittaa maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Maakuntakaavoitusta, sen seuranta ja kaavoituksen ohjausta tehdään yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa. Vastuualueen muut tehtävät hoidetaan asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Maakuntakaavoitus

Ympäristöministeriö vahvisti Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan 31.01.2017. Kaava on saatettu voimaan ympäristöministeriön tekemän päätöksen mukaisesti. Kokonaismaakuntakaavan tarkistamisen osalta siirryttiin luonnosvaiheeseen. Ampumaratoja, luo -kohteita ja kyläverkostoa koskevat selvitykset valmistuivat. Sotahistoriallisia kohteita sekä maakunnallisesti arvokkaita kulttuurihistoriallisten kohteita koskevia selvityksiä valmisteltiin yhteistyössä ELY-keskuksen ja Kainuun Museon kanssa. Kaavan tarkistamiseen liittyviä neuvotteluja on pidetty eri yhteistyötahojen kanssa. Käynnistettiin pilotti-hanke Kainuun maakuntakaavan metsätalousvaikutusten arvioimiseksi.

Muut viranomaistehtävät

Kuntien kaavoituksen ohjausta toteutettiin viranomais- ym. neuvotteluin ja lausuntoja antamalla sekä osallistamalla kuntien ja ELY -keskuksen välisiin kehittämiskeskusteluihin sekä Kainuun liiton ja kuntien väliseen kuntakierrokseen. Lausunnot valmisteltiin annettujen aikataulujen puitteissa.

Liiton sisäiset tehtävät tehtäväjaon mukaisesti:

Maakuntauudistuksen valmistelu

Alueidenkäyttö on osallistunut maakuntauudistuksen valmistelutyöryhmän 4 toimintaan.

Kainuu -ohjelma

Alueidenkäyttö osallistui liiton sisäisen vastuualuejaon mukaisesti Kainuu -ohjelman valmisteluun ja mm. toimi SOVA –prosessin koordinoijana.

Paikkatietoasiat

Paikkatietoa hyödynnettiin Kainuun liiton erilaisissa suunnitteluprosesseissa. Alueidenkäyttö vastasi Kainuun liiton paikkatieto-osaamisesta ja sen kehittämistä sekä osallistui maakunnan liittojen väliseen paikkatietoyhteistyöhön sekä maakuntakaavoituksen tietojärjestelmien ja visualisoinnin kehittämistyöhön.

Vaikutusten arviointi

Suunnitelmiin ja ohjelmiin liittyvät vaikutustenarviointimenetelmät ovat keskeinen osa suunnitteluprosesseja. Alueidenkäyttö vastasi niihin liittyvästä osaamisesta ja sen kehittamisestä. Alueidenkäyttö vastasi Kainuun suunnitelmien ja ohjelmien vaikutustenarviointityöryhmän toiminnan ja kokousten valmistelusta yhteistyössä elinkeinot ja aluekehitys vastuualueen kanssa.

Edunajaminen

Kainuun liiton edunajamistyöhön osallistuttiin erityisesti alueiden käyttöön ja liikenteeseen liittyvien tehtävien osalta. Edunvalvonnan toteuttamiseksi valmisteltiin lausuntoja sekä osallistuttiin alueellisiin, maakuntien välisiin sekä kansallisiin yhteistyöryhmiin ja yhteisiin selvitystöihin Kainuun liitolle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Pohjois-Suomen yhteinen liikenne- ja logistiikkastrategia valmistui. Kainuun maakunnallisen liikennestrategian laadinta käynnistyi yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan ELY -keskuksen ja Liikenneviraston kanssa. Osallistuttiin Itä- ja Pohjois-Suomen lentoliikenteen kehittämishankkeen ohjausryhmätyöhön, Kajaanin lentoliikennettä koskeviin yhteistyöneuvotteluihin sekä Barentsin alueellisen liikennetyöryhmän toimintaan.

Hankkeet

Paltamon biojalostamo valmistelevalle KaiCell Fibers -hanke on edennyt sille asetetun tavoitteen mukaisesti. Vuoden 2017 aikana yhtiö on raportoinut toiminnastaan säännöllisesti maakuntahallitukselle ja maakuntavaltuustolle. Kesällä 2017 yhtiön rahoituspohja muuttui julkisesti rahoitetusta yksityisrahoitteiseksi. Tehdasinvestointia tukevin selvityshankkeina on toteutettu Kainuun liiton toimesta koi-

vukuidun jalostusta koskeva selvitys ja yhteistyössä sidosryhmien kanssa on toteutettu teollisuusalueen liikennejärjestelyjä koskeva suunnitelma sekä raaka-aineen hankintaa koskeva lähikuituselvitys. Barentsin alueelliseen liikenne- ja logistiikkatyöryhmän puheenjohtajatahona koordinoitiin ja järjestettiin Barents Region Transport and Logistics (BRTL) hankehakemuksen valmistelu Kolarctic ENI ohjelmaan. Hanke sai myönteisen rahoituspäätöksen ja käynnistyy vuoden 2018 aikana.

2.1.4 Hallintopalvelut ja viestintä

Hallintopalvelut

Hallintopalvelut keskittyvät vastuualueiden ja hallinnon tukipalveluihin, joihin sisältyy luottamushenkilöhallinto ja viraston toimintaedellytykset. Talous-, henkilöstö- ja tietohallinnon palvelut Kainuun liitto ostaa Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymältä tehdyn tukipalvelusopimuksen pohjalta. Hallintopalvelut tuottavat Kainuun liiton eri vastuualueiden ja hallinnon tukipalvelut toiminnan sujuvuuden ja tehokkuuden varmistuen. Vuonna 2017 hallintopalvelujen vastuualueella maakuntaudistuksella oli vaikutusta henkilökunnan työajankäyttöön. Lisääntyneistä työtehtävistä huolimatta hallintopalvelut hoitivat vastuualueensa tehtävät hyvin ja määräaikoja noudattaen.

Luottamushenkilöhallintoa käsitellään myöhemmin 2.2 kappaleessa. Talous-, henkilöstö- ja tietohallinnon palvelujen ostaminen Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymältä on toteutunut suunnitellun mukaisesti.

Viestintä

Kainuun liiton viestinnän ja markkinoinnin perustehtävä on tukea Kainuu-ohjelmassa määriteltyjen strategisten tavoitteiden saavuttamista. Toinen keskeinen tehtävä on maakunnan liiton organisatiiviestinnästä huolehtiminen. Viestintä on keskeisessä roolissa Kainuun edunvalvonnassa ja liiton yhteiskuntasuhteiden hoidossa.

Viestintää ja markkinointia on johtanut maakuntajohtaja tukena viestintäpäällikkö, jonka työpanosta ostetaan Kainuun sotelta (20 % työajasta). Viestinnässä työskentelee kokopäivätoimisen verkkotiedottajan lisäksi markkinointitehtäviä hoitava henkilö. Vuoden 2017 aikana eläköityneen osa-aikaisen markkinointisihteerin tehtävät siirtyivät johdon assistentille. Suomi 100 -vuodesta aiheutuneiden lisätöiden vuoksi apuna oli myös kokopäivätoiminen viestintäassistentti ja osan vuodesta myös markkinointiassistentti. Lisäksi viestinnässä on työskennellyt vuosittain yhdestä kahteen palkatonta harjoittelijaa / työssäoppijaa ammattikorkeakoulusta tai ammattiopistosta ja /tai siviilipalvelusmies.

Viestinnän ja markkinoinnin sisällöntuotantoa hoidetaan Kainuun liitossa läpäisyperiaatteella, eli jokainen työntekijä on osaltaan vastuussa viestinnästä. Viestinnän ammattilaisten tehtävänä on viestinnän suunnittelu, kehittäminen ja koordinointi sekä viestinnän kanavien (verkkosivut, some jne.) ylläpito ja muiden työntekijöiden tukeminen ja opastaminen.

Viestintä tehtäväkokonaisuutena:

Kainuun liitolla on lakisääteinen velvollisuus tiedottaa kansalaisille vireillä olevista asioista, niitä koskevista suunnitelmista, asioiden käsittelystä, tehdyistä ratkaisuista ja niiden vaikutuksista. Viestinnän kanavia ovat mediatiedotus ja oma sähköinen viestintä (verkkosivusto, sosiaalinen media, uutiskirje) sekä tarpeen mukaan maksulliset ilmoitukset.

Vuonna 2017 viestinnän ja markkinoinnin painopisteenä oli Suomi 100 Kainuussa -hanke, joka toteutui Kainuussa varsin laajana. Lisäksi kansainvälinen viestintä kehittyi edelleen Barents-puheenjohtajuuden myötä.

Vuonna 2017 viestintä antoi virka-apua maakunta- ja sote-uudistuksen toteuttamiseen, sillä muutos-hankkeen viestintäassistentti aloitti vasta vuodenvaihteessa. Muutosviestintä onkin ollut yksi keskeisistä Kainuun liiton viestinnän tehtävistä.

Markkinointi tehtäväkokonaisuutena:

Perussopimuksen mukaan Kainuun liiton tehtävänä on huolehtia kansallisella ja kansainvälisellä tasolla maakunnan positiivisesta tunnettavuudesta yhdessä maakunnan muiden toimijoiden kanssa. Kainuun markkinoinnissa maakunnan liitto toimii yhteistyöverkoston ylläpitäjänä ja kehittäjänä erityisesti Suomi 100 Kainuussa -hankkeessa. Vuoden lopulla alkoi myös maakuntaohjelmaan pohjautuvan maakunnallisen maineviestinnän työohjelman ja vuoden 2018 Bryssel-hankkeen valmistelu.

2.2 Luottamushenkilöhallinto

Kevään 2017 kuntavaalien jälkeen Kainuun liiton maakunnallisiin toimielimiin valittiin uudet jäsenet. Maakuntavaltuuston ensimmäisessä järjestäytymiskokouksessa 07.08.2017 valittiin toimielimiin uudet varsinaiset jäsenet ja varajäsenet. Näin ollen vuoden 2017 aikana Kainuun liiton toimielimissä oli kahdet eri kokoonpanot.

Maakuntavaltuusto

Kainuun liiton ylin päättävä elin on kuntavaalikaudeksi valittava maakuntavaltuusto. Maakuntavaltuusto päättää mm. liiton taloussuunnitelmasta ja talousarvioista, hyväksyy tilinpäätöksen ja toimintakeromuksen. Maakuntavaltuustossa oli 35 jäsentä vuonna 2017. Kuntien valtuustot valitsevat maakuntavaltuuston jäsenet Kainuun liiton perussopimuksen mukaisesti niiden asukasluvun perusteella. Maakuntavaltuusto kokoontui toimintavuoden aikana neljä kertaa. Tavoite on pitää kokouksia toimintavuoden aikana eri puolilla Kainuuta. Vuonna 2017 kaikki kokoukset pidettiin Kajaanissa.

Maakuntahallitus

Maakuntahallitus vastaa Kainuun liiton hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä ohjaa ja valvoo Kainuun liiton viraston toimintaa. Maakuntahallituksessa oli 12 jäsentä vuonna 2017. Jäsenyydet määräytyvät

Kainuun poliittisten valtasuhteiden sekä kunnallisen edustavuuden mukaan.

Maakuntahallitus kokoontui toimintavuoden aikana 11 kertaa. Kaikki kokoukset pidettiin Kajaanissa.

Maakuntahallitus osallistui liiton edunajamiseen sekä kansainväliseen toimintaan. Lisäksi maakuntahallitus osallistui maakuntauudistuksen valmisteluun päättämällä tietyistä valtuuksista ja ohjeistuksista.

Maakuntahallituksen asettamat toimikunnat ja työryhmät sekä muut maakunnalliset työryhmät työskentelivät saamansa toimeksiannon mukaisesti. Näitä ovat mm. Itä- ja Pohjois-Suomen neuvottelukunnat.

Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntien muodostaman yhteistoiminta-alueen päätöksenteosta vastaavat maakuntahallitukset ja maakuntavaltuustot yhtäpitävin päätöksin. Asioiden valmistelu suoritetaan Pohjois-Suomen neuvottelukunnan kokousten yhteydessä. Vuoden 2017 aikana Itä- ja Pohjois-Suomen neuvottelukuntien kokouksiin osallistuivat Kainuun osalta maakuntahallituksen nimeämät neuvottelukuntien edustajat ja virkamiesjohtoa.

Osa Kainuun maakuntahallituksen jäsenistä osallistui 31.08.-01.09.2017 pidettyyn Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien huippukokoukseen Mikkelissä. Luottamushenkilöiden lisäksi huippukokoukseen osallistui virkamiesjohtoa.

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan tehtävistä säännellään kuntalain 14 luvun 121:ssä ja Kainuun liiton hallintosäännön 7 luvun 53 §:ssä.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on muun muassa:

- valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat
- arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla
- valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Maakuntavaltuusto on valinnut tarkastuslautakuntaan seitsemän jäsentä. Tarkastuslautakunta työskenteli laatimansa työohjelman mukaisesti. Tarkastuslautakunta kokoontui toimintavuoden aikana seitsemän kertaa. Tarkastuslautakunta valvoi kuntalain 84 §:n mukaisesti sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattoi sidonnaisuusilmoitukset tiedoksi maakuntavaltuustolle joulukuussa 2017.

Maakunnan yhteistyöryhmä

Maakuntahallitus on asettanut maakunnan yhteistyöryhmän. Yhteistyöryhmässä ovat edustettuina:

- 1) maakunnan liitto ja sen jäsenkunnat,
- 2) ohjelmaa rahoittavat valtion viranomaiset ja muut valtionhallintoon kuuluvat organisaatiot,
- 3) alueen kehittämisen kannalta keskeiset tahot, kuten työmarkkina- ja elinkeinojärjestöt, sekä muut kansalaisyhteiskuntaa edustavat tai ympäristöjärjestöt ja sukupuolten tasa-arvoa edistävät järjestöt.

Maakuntaliiton ja sen jäsenkuntien edustajat on valittu maakunnan yhteistyöryhmään vuonna 2017 ja toimikausi kestää vuoden 2019 loppuun. Maakuntaliiton ja sen jäsenkuntien edustajat on valittu. Maakuntahallitus on nimennyt yhteistyöryhmälle puheenjohtajan, joka on kuntalaissa tarkoitettu luottamushenkilö, sekä muiden osapuolten ehdotuksesta kolme varapuheenjohtajaa, jotka ovat yhteistyöryhmän jäseniä.

Maakunnan yhteistyöryhmän kokoonpanoon kuuluu lisäksi kahdeksan asiantuntijajäsentä Suomen Metsäkeskuksesta, Kainuun alueyksikkö Akavasta, STTK:sta, Pro Agria Kainuusta, Pohjois-Suomen aluehallintovirastosta, Kajaanin yliopistokeskuksesta ja Kajaanin ammattikorkeakoulu Oy:stä ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksesta.

Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö on valmistellut asiat MYR:n käsiteltäväksi. Varsinaisen sihteeristön kokoonpano muodostuu rahoittajien edustajista (ELY-keskus 6 henkilöä ja Kainuun liitto 2 henkilöä), puheenjohtajana toimii maakuntajohtaja. Lisäksi kokoukseen osallistuu asiantuntijoina 14 henkilöä, jotka toimivat mm. hankevalmistelussa, seuranta-/tarkastustehtävissä. Tällä laajemmalla kokoonpanolla varmistetaan tiedonkulku rahoittajien välillä, vahvistetaan hankkeiden ennakoivaa valmistelua ja eri rahoitusinstrumenttien koordinaatiota. MYR -sihteeristö kokoontui kymmenen kertaa.

Maakunnan yhteistyöryhmä (MYR) kokoontui toimintavuoden aikana viisi kertaa. Kokouksissa käsiteltiin maakunnan yhteistyöryhmän työjärjestyksessä määritellyt asiat sekä muita ajankohtaisasioita.

Maakunnallinen nuorisovaltuusto (Manu)

Maakuntahallitus nimesi maakunnallisen nuorisovaltuuston kaudelle 2016 – 2017. Kokoonpanoon nimettiin kaksi edustajaa kaikista alueen kunnista, kaksi edustajaa sekä Kajaanin ammattikorkeakoulun opiskelijakunnasta että Kainuun ammattiopiston oppilaskunnasta. Kainuun maakunnallinen nuorisovaltuusto kokoontui virallisesti vuoden aikana neljä (4) kertaa. Nuorisovaltuusto vieraili huhtikuussa

2017 kansanedustaja Eero Suutarin kutsumana Suomen eduskunnassa, sen kyselytunnilla tavaten kainuulaiset kansanedustajat sekä vietti valmennusiltapäivän Nuorisovaltuustojen liiton (Nuva ry) ohjaamana.

Nuorisovaltuusto osallistui Kainuu-ohjelman laadintaan lausunnon muodossa sekä käyttämällä puheoikeuttaan maakuntavaltuustossa vuoden lopulla maakuntaohjelman hyväksymiskäsittelyn yhteydessä. Kainuun liitto ja Manu oli mukana Nuorten Keski-Suomi ry:n vetämässä ja OKM:n rahoittamassa viiden maakunnan yhteisessä ”Nuorten ääni kuuluviin uudessa maakuntahallinnossa” –hankkeessa, missä valmistaudutaan maakuntalakiehdotuksen mukaisiin velvoitteisiin vaikuttajaryhmien toiminnan käynnistämiseksi.

2.3 Henkilöstö

Kainuun liiton virasto sijaitsee Kauppakatu 1:ssä. Virasto hoitaa hallinnon tukipalvelut. Työssä tarvittavat välineet, ohjelmat ja laitteet on pidetty ajanmukaisina. Liiton prosessien sähköistäminen (mm. toimielinten sähköiset esityslistat) jatkuu. Tietohallinnon osalta on tarve saada joustoa liiton omista tarpeista lähtevien välineiden ja ohjelmistojen käyttöön.

Kainuun liiton palveluksessa oli vuonna 2017 n. 23 henkilöä vakituisessa työ- tai virkasuhteessa tai perustellusta syystä määräaikaisessa työsuhteessa. Lisäksi toimintavuonna oli liiton palveluksessa 3 tilapäistä henkilöä mm. opiskeluihin liittyvässä työharjoittelussa tai siviilipalveluksessa.

Tilivelvollisia viranhaltijoita ovat hallintosäännön nojalla maakuntajohtaja sekä vastuualuepäälliköt. Muita ei ole nimetty. Vastuualuepäälliköt ovat:

Malinen Pentti	maakuntajohtaja
Heikkinen Hannu	suunnittelujohtaja
Keränen Heimo	aluekehitysjohtaja 14.12.2017 saakka
Karppinen Paula	vs. aluekehitysjohtaja, 01.05.-30.8.2017, 01.11.-31.12.2017
Turkulainen Harri	hallintopäällikkö 30.09.2017 saakka
Halonen Paula	hallinto- ja talouspäällikkö 02.05.-30.10.2017, hallintopäällikkö 30.10.2017 alkaen

Henkilöstöllä on mahdollisuus osallistua tehtäväkuvansa mukaiseen ammattitaitoa kehittävään koulutukseen vahvistaen ammatillista osaamistaan.

Vuonna 2016 silloiset aluekehitysjohtaja ja hallintopäällikkö osallistuivat KoulutusAvain Oy:n järjestämään työhyvinvointi ja tuottavuus Kainuussa –esimiesvalmennukseen, joka toteutettiin ESR-rahoituksella. Vuonna 2016 valmennuspäivien teemoina olivat mm. stressi, kriisit ja ajankäytön hallinta, vuorovaikutus ja palaute työyhteisössä, ristiriitojen käsittely sekä motivaatio ja suorituskyky. Samoja teemoja käsiteltiin myös koko henkilökunnan kesken kehittämispäivien yhteydessä. Näiden asioi-

den käsittelyä jatkettiin vuoden 2017 puolella kahdessa eri koko henkilökunnan tilaisuudessa (25.01.2017 ja 12.04.2017). Henkilökunnan sisäisiä kehittämispäiviä järjestettiin vuoden 2017 aikana edellä mainittuina kahtena päivänä, joissa analysoitiin liiton tilannetta ja suunniteltiin käytännön toimenpiteitä asioiden eteenpäin viemiseksi. Näitä olivat mm. yhteisöllisyyden lisääminen, ihmisten persoonallisuuspiirteet työyhteisössä sekä työtyytyväisyyteen liittyvät asiat.

Henkilöstöä koskevat tunnusluvut esitellään tarkemmin erillisessä henkilöstöraportissa vuodelta 2017.

Talousarviossa vuodelle 2017 asetettuja henkilöstöä koskevia tavoitteita olivat:

- selkiytetään johtamis- ja toimintaprosesseja
- pidetään yllä ja kehitetään aktiivista työhyvinvointitoimintaa
- vapautuvien virkojen/toimien osalta selvitetään tehtävien uudelleenjärjestelyt ottaen huomioon tulevan maakuntauudistuksen henkilöstö- ja osaamistarpeet

Johtamis- ja toimintaprosessien selkiyttämistä jatketaan edelleen. Vuoden 2017 aikana tiimipalaverien pitämistä on tiivistetty ja henkilöstökokouksissa käydään läpi vastuualueiden tiimikatsaukset. Aktiivista työhyvinvointitoimintaa on ylläpidetty ja kehitetty. Henkilöstölle on järjestetty mm. virkistyspäiviä. Lisäksi henkilöstöllä oli mahdollisuus osallistua tulevan maakunnan organisaatioiden henkilöstöjen yhteiseen Tullaan tutuiksi -liikunnalliseen iltapäivään Kajaanissa. Henkilöstöllä oli myös vuoden 2017 aikana mahdollisuus käyttää kulttuuri- ja liikuntaseteleitä. Lisäksi järjestettiin henkilökunnan sisäisiä kehittämispäiviä, joista kerrottu edellä tarkemmin. Vapautuvien virkojen/toimien osalta on tehty tehtävien uudelleenjärjestelyjä eikä esimerkiksi eläköityminen ole suoraan johtanut uuden henkilön palkkaamiseen. Tehtävien tarkasteluja jatketaan vuoden 2018 puolella maakuntauudistus huomioon ottaen.

2.4 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Kainuun liiton tilikauden tulos vuodelta 2017 on 4 860 euroa ylijäämäinen (vrt. vuonna 2016 tilikauden tulos oli 62 058 euroa alijäämäinen). Kainuun liiton talous on toteutunut kokonaisuutta tarkastellen budjetin mukaisesti. Vuonna 2016 tehty maakuntavaltuuston päätös siirtää vuoden 2015 ylijäämä (501 120,38 euroa) Kainuun tulevaisuusrahaston pääomaksi mahdollisesti AV-tukien myöntämisen vuonna 2017. Vuoden lopulla (per 31.12.2017) Kainuun tulevaisuusrahaston saldo oli 292 782,62 euroa.

Tällaisen rahaston käyttö vaatii huolellisuutta tukihakemusten käsittelyssä ja erityisesti tuen myöntämisessä. Hakemusten tulee täyttää Kainuun tulevaisuusrahaston säännöt, jotta tuki voidaan myöntää. Vuoden 2015 aikana on valmisteltu Kainuun liiton johdolla Kainuun biotuotetehtaan perustamista käsittelevä esiselvitys ja sen jatkona itse tehtaan perustamista. Maakuntavaltuuston päätöksellä Kainuun liitto osallistui Kainuun biotuotetehtaan kehittämissyhtiön perustamiseen ja myönsi yhtiölle vuon-

na 2016 käytettäväksi 400 000 euron lainan. Lisäksi maakuntahallitus myönsi yhtiölle marraskuussa 2016 Kainuun tulevaisuusrahastosta 60 000 euron avustuksen kattamaan siirtymäkauden rahoitustarvetta. Vaihtovelkakirjalainan takaisinmaksuaika on kolme vuotta. Ellei biotuotetehtaan perustaminen etene suunnitellusti tai sovitussa aikataulussa, voi myönnetystä lainasta tulla luottotappioita. KaiCell Fibers Oy:n jatkotoimilla on näin ollen vaikutusta Kainuun liiton talouteen.

Maakuntaudistus asetti jo vuodelle 2017 omat taloudelliset haasteensa, sillä Kainuun liitto hallinnoi maakuntaudistuksen valmistelua varten valtionavustuksena saatua rahoitusta siihen saakka kunnes maakunta- ja soteuudistusta varten valmistellut lain tulevat voimaan ja väliaikainen valmistelutoimielin alkaa toimimaan juridisestikin uutta maakuntaa varten. Maakuntaudistuksen valmistelun käyttöön myönnetyn valtionrahoituksen rajallisuus vaatii tarkkaa talouden seurantaa, sillä ei liene jatkossakaan tarkoituksenmukaista kaataa mahdollisia ylimääräisiä kuluja Kainuun liiton tai muiden maakuntaudistuksen valmisteluun osallistuvien organisaatioiden omien budjettien rasitteiksi.

Lakiluonnosten jatkokäsittely eduskunnassa ja tulevan väliaikaishallinnon käynnistyminen sekä yleisesti suunnitellun aikataulun pitävyys tuovat merkittäviä epävarmuustekijöitä Kainuun liiton toiminnan kehittymiseen.

2.5 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Kainuun maakuntahallitus toteaa, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty Kainuun liitossa asianmukaisella ja riittävällä tavalla.

Maakuntahallitus perustaa kantansa seuraaviin seikkoihin:

Maakuntavaltuusto on hyväksynyt kokouksessaan 31.05.2017 § 11 Kainuun liiton päivitetyn hallintosäännön. Lisäksi maakuntahallitus on hyväksynyt kokouksessaan 25.09.2017 § 150 Kainuun liiton päivitetyn sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen. Maakuntavaltuusto on hyväksynyt kokouksessaan 16.06.2014 § 7 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet.

Kainuun liiton säännöt ja ohjeet ovat pääsääntöisesti ajan tasalla. Kainuun liiton lakisäätteiset tehtävät on suoritettu ao. lakeja ja säädöksiä noudattaen. Hallintosääntöä täydentävät raha- ja laskentatointa koskevat ohjeet on hyväksytty 09.12.2013 § 181. Nämä ohjeet tullaan päivittämään kevään 2018 aikana. Maakuntajohtaja on 18.02.2013 tehnyt viranhaltijapäätöksen liiton luottokorttien käyttöön liittyvistä säännöistä.

Kainuun liiton vakuutukset kilpailutettiin syksyllä 2012 ja ne astuivat voimaan 01.01.2013 Kainuun liiton aloittaessa toimintansa. Vahinkotapahtumia ei ole esiintynyt vuosina 2013 - 2014. Vuonna 2015 sattui kaksi pientä tapaturmaa. Vuosina 2016 ei ole ollut yhtään tapaturmaa. Vuonna 2017 sattui yksi pieni työtapaturma.

Kainuun liitossa on käytössä työsuojelun toimintaohjelma, joka on hyväksytty henkilöstökokouksessa helmikuussa 2015. Tietosuojan osalta Kainuun liitto noudattaa Kainuun sotessa käytössä olevia tietosuoja- ja tietoturvaohjeistuksia. Kainuun liiton toimielinten päätöksistä ei vuoden vaihteessa ollut oikeusasteissa vireillä yhtään asiaa.

Kainuun liitto hankkii pääosan tietohallintopalveluistaan, talouspalveluistaan (kirjanpito) ja henkilöstöpalveluistaan (palkanlaskenta) ostopalveluina Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymältä. Kainuun liiton virastolla ei käsitellä käteistä rahaa.

2.6 Tilikauden tulos

Tilikauden tuloksen käsittely

Maakuntahallitus esittää maakuntavaltuustolle, että liiton vuoden 2017 ylijäämä 98 398 euroa kirjaetaan tilinpäätöksessä taseen omaan pääomaan tilikauden yli-/alijäämätilille.

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2017	2016
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	3 197	2 643
Toimintakulut	-3 191	-2 703
Toimintakate	6	-60
Rahoitustuotot ja -kulut	-1	-2
Korkotuotot	0	0
Muut rahoitustuotot	0	0
Korkokulut	0	0
Muut rahoituskulut	0	-2
Vuosikate	5	-62
Postot ja arvonalennukset	0	0
Tilikauden tulos	5	-62
Rahastojen lisäys (-)		-501
Rahastojen vähennys (+)	94	115
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	98	-448

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2017	2016
Toimintatuotot/Toimintakulut %	100,2	97,8

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2017	2016
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Tulorahoitus		
- Vuosikate	5	-62
- Tulorahoituksen korjauserät	0	0
Toiminnan rahavirta	5	-62
Investointien rahavirta	0	-1
- Investointimenot	0	-1
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	1	
Toiminnan ja investointien rahavirta	5	-63
Rahoitustoiminnan kassavirta		
Antolainauksen muutokset		-400
Antolainauksen lisäykset	0	-400
Lainakannan muutokset	0	0
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	0	0
Oman pääoman muutokset	0	-21
Muut maksuvalmiuden muutokset	397	-89
Toimeksiantojen varojen pääomien muutokset	428	0
Saamisten muutos	-47	-22
Korottomien velkojen muutos	16	-67
Rahoituksen rahavirta	397	-510
Rahavarojen muutos	402	-572
Rahavarat 31.12.	1 669	1 267
Rahavarat 1.1.	1 267	1 839

Rahoituslaskelman tunnusluvut		
	2017	2016
Kassan riittävyys/pv	191	149

Tase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2017	2016	VASTATTAVAA	2017	2016
	1 000 €	1 000		1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	844	844	OMA PÄÄOMA	1 793	1 788
Aineettomat hyödykkeet		0	Peruspääoma	467	467
Aineelliset hyödykkeet		0	Muut omat rahastot	293	386
Sijoitukset	844	444	Ed. kauden tilikauden yli-/alijäämä	935	1 383
Osakkeet ja osuudet	444	444	Tilikauden yli-/alijäämä	98	-448
Antolainasaamiset	400	400	TOIMEKSANTOJEN		
TOIMEKSANTOJEN VARAT	3 378	3 546	PÄÄOMAT	3 806	3 546
Muut toimeksiantojen varat	3 378	3 546	Muut toimeksiantojen varat	3 806	3 546
VAIHTUVAT VASTAAVAT	1 868	1 418	VIERAS PÄÄOMA	490	474
Saamiset	1 669	152	Lyhytaikainen		474
Lyhytaikaiset saamiset	199	152	Ostovelat	185	195
- Myyntisaamiset	117	0	Muut velat	225	32
- Muut saamiset	51	32	Siirtovelat	267	247
- Siirtosaamiset	30	24			
Rahat ja pankkisaamiset	1 669	1 267	VASTATTAVAA	6 089	5 808
VASTAAVAA	6 089	5 808			

Taseen tunnusluvut

	2017	2016
Omavaraisuusaste %	29,4	30,8
Suhteellinen velkaantuneisuus %	15,3	17,9
Velat ja vastuut käyttötuloista, %	16,0	
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	1033	935
Lainakanta 31.12., 1 000 €	0	0
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	400	400

Kainuun liiton kokonaistulot ja –menot 2017

TULOT	1 000 €	MENOT	1 000 €
Toiminta		Toiminta	
- Toimintatuotot	3 197	- Toimintakulut	3 191
- Korkotuotot		- Korkokulut	
- Muut rahoitustuotot		- Muut rahoituskulut	1
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
		- Antolainasaamisten lisäykset	0
		- Oman pääoman vähennykset	0
Kokonaistulot	3 197	Kokonaismenot	3 192

Täsmäytys:

Kokonaistulot – Kokonaismenot = 3 197 – 3 192 = 5

Muut maksuvalmiuden muutokset – Rahavarojen muutos = 397 - 402 = -5

3 TOTEUMAVERTAILU

3.1 Edunajaminen

Edunajamisen tilanteesta maakuntajohtaja on raportoinut maakuntahallitusta osana maakuntajohtajan ajankohtaiskatsauksia. Hankekohtaista edunvalvontaa on seurannut liiton johtoryhmä. Maakuntahallitus on voinut siten jatkuvasti arvioida edunajamisen tilannetta ja tuloksia sekä linjata toimintaa.

Kansainvälinen toiminta

Toimintavuonna jatkuvat Barentsin alueneuvoston puheenjohtajuuteen liittyvät kokoukset ja tehtävät. Liiton kansainvälistä toimintaa on koordinoanut maakuntajohtajan vetämä kv-tiimi. Senkin toiminnassa Barentsin alueneuvoston puheenjohtajuus sai merkittävimmän osan ja tiimiä laajennettiin Barents-tiimiksi ottamalla mukaan jäseniä myös sidosryhmistä. Kainuun liitto toteutti edelleen aluekehitysviranomaisen rooliin kuuluvaa jatkuvaa kansainvälistä toimintaa, joka liittyy liiton perustehtäviin.

Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimisto

Maakunnan pysyvä edustus Brysselissä on hoidettu Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimiston kautta, jonka toimintaan osallistuu seitsemän maakuntaa. Toimiston työvaliokunnassa ja ohjausryhmässä oli edustus Kainuun liitosta.

Kainuun liiton vahvasta suunnittelu- ja asiantuntijaroolista huolimatta Kainuun kehitykseen oleellisesti vaikuttavat päätökset eivät ole omissa käsissämme. Valtakunnan ja EU-tason politiikka ja markkina-voimat ohjaavat kehitystä. Edunajamisella ja aluemarkkinoinnilla on kasvava rooli aluekehittämisessä. Itä- ja Pohjois-Suomi on onnistuneesti koonnut voimansa EU:n edunvalvonnassa, jonka ytimenä on yhteinen EU-toimisto Brysselissä. Vuonna 2017 erityisen paljon työtä vaativat EU:n ilmasto- ja energiapolitiikkaan liittyneet linjaukset, joilla on erittäin suora yhteys myös Kainuun metsävarojen käyttöön ja biotalouden kehittämismahdollisuuksiin. Asian hoitamisen teki erityisen vaikeaksi suomalaisten MEP:ien eriävät näkemykset.

EU-toimistomme on valmistautunut jo seuraavaan edunajamisen haasteen muun muassa teettämällä OECD:llä asiantuntija-arvioinnin pohjoisten harvaan asuttujen alueiden kehittämisestä osana Euroopan unionia.

Kainuun liitto aktivoi ja koordinoi kainuulaisten tahojen kansainvälistä toimintaa (ns. kotipesätoiminta). Kainuun liitto jatkoi Europe Direct –tiedotuspisteen toimintaa liiton tiloissa vuonna 2016 ja 2017 ja sai tähän EU:n tukirahoitusta. Toimintavuonna 2017 Kainuun liiton Europe Direct – tiedotuspiste mm. järjesti yhteistyössä Kainuun ELY-keskuksen sekä Elävä Kainuu Leader ry:n ja Oulujärven Leader ry:n kanssa rahoitusohjelmien yhteisen tiedotustilaisuuden Kajaanissa. Vuoden 2017 lopussa hyväksyttiin Kainuun liiton hakemus Europe Direct toiminnan jatkamiseksi myös vuosille 2018 - 2020.

Kansainvälisissä verkostoissa toimiminen

Kainuun liiton EU-alueen sisäistä ja sopimuksiin perustuvaa yhteistyötä tehdään pääsääntöisesti eri järjestöjen ja verkostojen kautta. Näistä keskeisimmät olivat:

1. Barentsin alueyhteistyö

Kainuun liitto osallistui vuonna 2017 Barentsin aluehallintojen väliseen yhteistyöhön alueneuvoston, aluekomitean ja näiden työryhmien puheenjohtajana. Kainuulla oli vetovastuu myös Barentsin alueellisessa liikenne- ja logistiikkatyöryhmässä.

Barentsin alueellisen liikenne- ja logistiikkatyöryhmän puheenjohtajuus jatkuu. Vuoden 2017 aikana valmisteltiin liiton koordinoimana Kolarctic ENI CBC ohjelmaan Barentsin alueellisen liikenne- ja logistiikkatyöryhmän seuraavaa kehittämishanketta Barents Region Transport and Logistics (BRTL) koskeva rahoitushakemus. Hanke sai myönteisen rahoituspäätöksen ja käynnistyy vuoden 2018 aikana.

Kainuun liiton edustaja toimi myös valtio- ja aluetason yhteisen Barentsin kulttuurityöryhmän toisena puheenjohtajana ja vaikutti aktiivisesti Barentsin alueen kulttuuristipendin perustamiseen. Kulttuuristipendit jaettiin ensimmäistä kertaa Barentsin euroarktisen alueen ulkoministerikokouksen yhteydessä Arkangelissa lokakuussa 2017. Kainuun liitolla oli toimintavuonna edustajat myös Barentsin alueellisessa ympäristötyöryhmässä ja alueellisessa investointi- ja talousyhteistyöryhmässä.

Kainuun puheenjohtajuuskaudella vuonna 2017 aloitettiin Barentsin uuden aluestrategian, Barentsin ohjelman valmistelu vuosille 2019 - 2023. Valmistelusta on vastannut Barentsin alueneuvoston nimeämä nelihenkinen työryhmä, jossa Kainuun liiton edustaja toimii Suomen edustajana. Tavoitteena on, että alueneuvosto hyväksyy uuden ohjelman vuoden 2018 aikana, Barentsin yhteistyön 25-vuotisjuhlavuonna.

Kainuu toteutti onnistuneesti puheenjohtajuusohjelmaansa organisoimalla vastuutehtäviä aikaisempaa laajemmalle joukolle sekä rekrytoimalla henkilöitä myös eri sidosryhmistä Barents-työryhmiin. Puheenjohtajuuskauden keskeisenä toimintatavoitteena oli tehostaa Barents-toimintaa viestintää parantamalla ja uusia toimintatapoja vahvistamalla (erilaiset kokouskäytännöt), kuten ottamalla onnistuneesti käyttöön videokokoukset aluekomitean osalta. Etäyhteyksien käyttö mahdollisti aikaisempaa useamman aluekomitean kokouksen järjestämisen, mikä oli tärkeää mm. Barentsin uuden aluestrategian valmisteluvaiheessa.

Kainuun puheenjohtajuuskausi huipentui Barentsin alueiden luontovalokuvauskilpailun järjestämiseen. Kainuun liitto sai ”Luontomatkoilijoiden kansainvälisen yhteistoiminnan sekä yhteismarkkinoinnin edistäminen Barentsin euroarktisella alueella” -hankkeen toteuttamiseen ulkoasianministeriön IBA-rahoitusta. Hankkeessa yhteistyökumppaneina olivat myös Kuhmon kaupunki ja Suomussalmen kunta. Valokuvauskilpailuun osallistui harrastelija- ja ammattivalokuvaajia eri puolilta Barentsia ja kilpailuun lähetettiin yhteensä 1854 valokuvaa. Valokuvat ovat ladattavissa osoitteessa www.discoverbarents.com ja käytettävissä Barentsin alueen markkinointitarkoituksiin viiden vuoden ajan kilpailun päättymisen jälkeen. Hankkeen päätöskonferenssi pidettiin Kuhmo-talossa. Konferenssissa esiintyi suomalaisia luontovalokuvauksen huippuja (Jari Peltomäki, Téa Karvinen, Harri Tarvainen ja Lassi Rautiainen) sekä digitaalisen markkinoinnin asiantuntijoita. Konferenssin esitykset olivat katsottavissa myös netin kautta, ja esityksiä oli raportointikauden päättyessä katsottu yli 300 kertaa.

Kainuun puheenjohtajakaudesta on annettu erillinen englanninkielinen loppuraportti Barentsin kansainväliselle sihteeristölle ja alueneuvostolle.

2. Venäjä-yhteistyö

Venäjän alueille suuntautuvassa poliittisessa yhteistyössä keskeinen foorumi oli Euregio Karelian toiminta (Kainuu, Pohjois-Karjala, Pohjois-Pohjanmaa ja Karjalan Tasavalta). Sen pohjana on vuonna 2014 hyväksytty yhteinen asiakirja ”Euregio Karelian toiminnan pääsuunnat 2020”. Kainuu toimi Euregio Karelian Suomen puolen puheenjohtajana vuonna 2017. Euregio Karelian hallituksen kokous

pidettiin Petroskoissa marraskuussa 2017, minkä jälkeen puheenjohtajuus siirtyy Pohjois-Pohjanmaalle vuodeksi 2018.

Euregio Karelia-yhteistyön lisäksi kahdenvälinen yhteistyö Kostamuksen kaupunkipiirin kanssa on tärkeä osa Kainuun liiton Venäjä-yhteistyötä. Kostamuksen kaupungin kanssa yhteistyössä järjestettiin vuonna 2017 järjestyksessään toinen suomalais-venäläinen yritysfoorumi Kostamuksessa, joka kokosi yhteensä 150 osallistujaa Suomen ja Venäjän puolelta. Yritysfoorumin perinnettä jatketaan vuonna 2018 järjestämällä foorumi vihreän teknologian teemalla. Neuvottelut Kainuun liiton ja Kostamuksen kaupunkipiirin välisen yhteistyösopimuksen uudistamisesta aloitettiin loppuvuodesta 2017.

Kainuun Venäjä-strategian seurannasta ja toimeenpanosta vastasivat vuonna 2017 maakuntahallituksen nimeämä Venäjä-strategian seurantaryhmä, jossa on edustajia kaikista Kainuun kunnista ja Venäjä-yhteistyön kannalta tärkeimmistä sidosryhmistä ja yhteistyöorganisaatioista, sekä seurantaryhmän työvaliokunta. Kainuun Venäjä-strategian seurantaryhmä kokoontui vuonna 2017 neljä kertaa. Maakuntahallitus nimitti syksyllä uudet jäsenet Kainuun Venäjä-strategiaryhmään toimintavuodeksi 2018.

3. NSPA -verkosto

Kainuun liitto osallistui Pohjoisten harvaan asuttujen alueiden verkoston (Northern Sparsely Populated Areas) toimintaan. Sen keskeinen tavoite on EU:n harvaan asuttujen alueiden EU:n erityistuen asema ja sen vahvistaminen. Vuoden 2017 keskeinen toimenpide oli OECD:n toteuttama aluetutkimushanke, jonka loppuraportti julkistettiin maaliskuussa 2017. Hankkeella haettiin kansainvälistä näkökulmaa pohjoisen, harvaan asutun alueen olosuhteista ja mahdollisuuksista tulevaa EU-rahoituskautta varten.

Kansallinen edunajaminen

Maakuntauudistuksen valmisteluun Kainuu on lähtenyt vuosien 2005–2012 hallintokokeilun ansiosta edelläkävijänä. Kainuun sotella erityisesti on ollut muihin maakuntiin (Etelä-Karjalaa ehkä lukuun ottamatta) nähden erityinen rooli: Kainuussa sosiaali- ja terveydenhuollon, ympäristöterveyden sekä tukipalvelujen tehtävät ovat samalla järjestäjällä ja tuottajalla. Kuten koko maassa, myös Kainuussa maakunnan liitoilla on keskeinen kokoava rooli maakuntauudistuksen valmistelussa ja esivalmistelun rahoituksen koordinoinnissa.

Maakunta- ja sote-uudistuksen lainsäädännön valmisteluun kesällä 2017 otettu vuoden lisäaika ei merkinnyt aikalisää, vaan uudistuksen valmistelu jatkui edelleen ilman juridista perustaa niin sanottuna esivalmisteluna kuten tähänkin saakka.

3.2 Elinkeinot ja aluekehitys

Maakuntaohjelman toteutus, uuden maakuntasuunnitelman ja –ohjelman eli Kainuu-ohjelman laadinta

Elinkeinot ja aluekehitys -yksikön toiminnalliset tavoitteet saavutettiin hyvin. Vuoden tärkein tehtävä eli Kainuu-ohjelma saatiin laadittua sille asetetun aikataulun mukaisesti valmiiksi vuoden loppuun mennessä joulukuun valtuustossa hyväksyttäväksi. Maakuntasuunnitelma ja -ohjelma ovat lakisääteisen aluesuunnittelun ja -kehittämisen keskeisimmät välineet. Kainuussa maakuntasuunnitelma ja maakuntaohjelma on yhdistetty yhdeksi *Kainuu-ohjelmaksi*. Aiempi ja vielä vuoden 2017 aikana toimeenpantava ohjelma oli maakuntavaltuuston 16.06.2014 hyväksymä. Kainuun aluekehittämistä koskevat alueelliset tavoitteet ja niiden mittarit oli hyväksytty osana tuota Kainuu-ohjelmaa.

Aluekehitysviranomaisena Kainuun liitto seuraa ja ennakoii tavoitteiden saavuttamista ja myös laajempaa aluekehitystä. Tehtävää varten toimintaansa jatkoi alueen keskeisimmistä toimijoista koottu erityinen ennakointi- ja seurantaryhmä, jonka vetovastuu on liitolla. Kainuun liitto ylläpitää *kuiskintaa.fi* -ennakointiportaalia, jonka kautta tapahtuva tiedonvaihto Kainuun kehitystä koskevat tilasto- ja ennakoititiedoista, analyyseistä vilkastui aiemmasta.

Aluekehityksen ennakointi on Kainuu-ohjelman tavoitteiden toteutumisen aktiivista seuranta sekä EU-ohjelmien toteutuksen ja vaikuttavuuden arviointia. Liitto on hankkinut maakunnallisen ennakointi- ja seurantatehtävän tarvitsemat aluetilasto- ja paikkatiedot ja jatkaa tässäkin yhteistyötä kuntien, ELY-keskuksen, Kainuun Edun ja muiden kehittämistyötä tekevien toimijoiden kanssa.

Vuoden 2016 syksyllä vuosia 2017-2018 varten laadittu TOPSU oli aiempaa kokonaisvaltaisempi ja relevantimpi. Toimeenpanosuunnitelma on lyhyen tähtäimen tahdonilmaus, joka on tarkoitettu koko maakunnalle ja sitä sovelletaan ottaen huomioon alueelliset sekä paikalliset erityispiirteet. Maakuntaohjelman toimeenpano toteutui suunnitellusti. Suunnitelman luonne on ohjaava ja uusia mahdollisuuksia etsivä – se on ennen kaikkea aluelähtöinen suunnitelma, joka toisaalta suuntaa ja keskittää valintoja, mutta toisaalta pyrkii myös säilyttämään reagoitiherkkyden uusiin avauksiin. Uusina näkökulmina ovat nousseet mukaan ennakoivan rakennemuutoksen näkökulma ja resilienssin parantaminen sekä kasvuhakuisuus.

Tällä maakunnan yhteistyöryhmän (MYR) hyväksymällä suunnitelmalla luodaan myös valmiuksia koota laajasti eri rahoituslähteitä kainuulaisten hankkeiden, hankekokonaisuuksien ja alueiden välisten yhteishankkeiden taakse. Tässä työssä Kainuun liiton johtama MYR:n sihteeristö on vahvistanut jo edellisenä vuonna ottamaansa roolia.

Mukana TOPSUn valmistelussa ovat olleet Kainuun ELY-keskus ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus. Kainuun liitto kiersi myös Kainuun kunnat keväällä ja kesällä 2017. Vaikka monella kunnalla kuntastrategia oli tehdyn kuntakierroksen aikaan vasta laadinnassa, saatiin niiltä hyvää evästystä työn alla olevan maakuntaohjelman ja tulevan TOPSUn laadintaan. Kunnilta pyydettiin alkusyksyyn mennessä myös entiseen tapaan hanke-ehdotukset Kainuu-ohjelman toimeenpanoa ja TOPSUn laadintaa varten.

Rahoitusprosessit ja asioiden valmistelu liiton omassa hanketiimissä ja asiantuntijoilla laajennetussa MYR:n sihteeristössä yhdessä Kainuun ELY-keskuksen kanssa toimi hyvin. Hankerahoituksessa jatkettiin keskittymistä alueen eri toimijoiden hankkeiden rahoittamiseen sekä entistä laajempien ja vaikuttavimpien hankekokonaisuuksien rahoittamiseen. Liitto oli omalta osaltaan mukana aktivoimassa hankehakijoita eri kv-ohjelmien rahoitusten hakuun ja kv-hankkeiden suunnitteluun. AIKO-rahoitus myös oli aktiivisessa käytössä ja roolissa uusien hankkeiden suunnittelussa ja uusien avausten tekemisessä.

Elinkeinopolitiikka ja EU-ohjelmien toimeenpanon organisointi sekä hankerahoitus

Maakunnallista elinkeinopolitiikkaa on toteutettu tiiviinä sidosryhmäyhteistyönä siten, että maakuntaohjelman toimeenpanossa on vahvistettu ennakoivaa otetta. Tärkeänä kumppanina yritysrajoitukseksi on ollut erityisesti Kainuun Etu Oy, KAMK, KAO ja CEMIS-Oulu sekä Kajaanin yliopistokeskus. Kainuun liiton tehtävänä aluekehityslain mukaisesti on organisoida ohjelmien toimeenpano; toteuttaa yhteistyössä Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien kanssa suuralueen rakennerahasto-ohjelmaa. Teknisen tuen käytöstä Pohjois-Suomen maakunnan liitot ovat tehneet keskinäisen sopimuksen, jonka mukaan suuralueelle yhteisiä tehtäviä hoitaa ja koordinoi Lapin liitto. Kainuun liitto on sopeuttanut rakennerahastojen hallinnointitehtävät (välittävän viranomaisen tehtävä) uuden ohjelmakauden määrittelemään teknisen tuen määrään.

Kainuun liitto saa valtiolta vuosittain noin 3 milj. € EU-rahoitusta (ml. valtion rahoitus), jonka päätöksentekoa ja käyttöä ohjaa rahoituslaki. Liiton omasta budjetista rahoitettiin joidenkin hankkeiden omarahoituksia. Lisäksi käytössä on ollut AIKO-rahoitus, entisen maakunnan kehittämisrahan rippeet ja Kainuun tulevaisuusrahaston pääoma.

Rakennerahasto-ohjelmakauden 2014–2020 EURA2014 -järjestelmässä eivät kaikki toiminnot ole olleet käytettävissä mm. maksatuksen oikaisu (kun hanke on päättynyt). Kainuun liitto on vuoden 2014–2017 aikana rahoittanut 28 hanketta, joista 5 on ylimaakunnallisia (hankkeisiin on sidottu 8,8 milj. €), kokonaisvaraus hankkeille on 11,4 milj. €.

Kainuun liitolla oli vuonna 2017 käytettävissä kansallista AIKO-rahoitusta 254 000 €, sekä vuodelta 2016 säästyneitä varoja 93 978 €, yhteensä 347 978 €, josta rahoitettiin 12 hanketta (rahoitusta sidottiin 339 756 €). AIKO-rahoitus kohdentui pääasiassa uusiin avauksiin ja haastavien rahoitushakemusten valmisteluun, joilla haettiin kilpailtua rahoitusta komission suorarahoitushakemista.

Kainuun liitolla on jatkuva haku, jolla pyritään vastaamaan asiakkaiden tarpeisiin ja palvelemaan mahdollisimman tehokkaasti hankehakijoita. Jatkuva haku on todettu erityisen toimivaksi myös pienimuotoisten, uusia avauksia hakevien AIKO-hankkeiden rahoituksessa.

Kainuun liitto osallistui alueella usean toimijan taholta tarpeelliseksi ositetuun kv-hanketyön aktivointiin. Liitto oli suunnittelemassa hanketta, jossa valmennettiin hakijoita hankkeiden suunnittelussa ja rahoitusten hakemisessa eri kv-ohjelmista. Kainuun liiton ja Kainuun Etu Oy:n yhteisessä Osaavan työvoiman rekrytointi –hankkeessa palkattiin toukokuun alusta Elinkeinot ja aluekehitysvastuualueelle hankkeen projektipäällikkö.

Euroopan alueellisen yhteistyön (EAY) ja raja-alueohjelmien (ENI) ohjelmat

Euroopan Unionissa alueiden välistä yhteistyötä toteutetaan ja rahoitetaan EU-ohjelmakaudella 2014–2020 EAY- ja ENI-ohjelmilla. Kainuun liitto osallistui em. ohjelmatoteutukseen seuraavasti:

- osallistamalla Karelia CBC-ohjelman seuranta- ja valintakomitean työskentelyyn sekä organisoidulla ja toteuttamalla hankehakemusten arviointiprosessin
- osallistamalla uuden ohjelmakauden Pohjoisen Periferian -ohjelman (NPA) hallintoon yhtenä sen alueellisena hankehakemusten arvioijana (FIN-RAG –jäsenyys)
- toimimalla partnerina tai liitännäisjäsenenä Interreg -hankkeissa

EU:n erillisohjelmia Kainuun liitto ei ole suoraan toteuttanut. Liitto edustajineen on sen sijaan ollut mukana aluekehitysviranomaisen roolissa useissa hankkeissa, joissa rahoituksen ehtona on alueviranomaisen sitoutuminen.

3.3 Alueidenkäyttö

Kainuun liiton tehtävänä on huolehtia tarpeellisesta maakuntakaavan laatimisesta, kaavan pitämisestä ajan tasalla ja sen kehittämisestä. Ympäristöministeriö vahvisti Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan ja se saatettiin voimaan ympäristöministeriön tekemän päätöksen mukaisesti. Maakuntavaltuuston 01.06.2015 päätöksen mukaisesti Kainuussa on käynnissä maakuntakaavan laatiminen kokonaismaakuntakaavan tarkistamiseksi. Vuonna 2017 oli meneillään useita kaavan tarkistamiseen liittyviä selvityksiä. Osa selvityksistä valmistui ja osa valmistuu vuoden 2018 puolella. Kainuun kokonaismaakuntakaavan tarkistaminen eteni luonnosvaiheeseen. Kainuun maakuntakaavan metsätalousvaikutuksia koskeva pilottihanke käynnistettiin.

Liikennejärjestelmää ja alueidenkäytön suunnittelua koskevaan edunvalvontaan osallistuttiin neuvotteluihin, muistioihin ja lausunnoihin. Pohjois-Suomen liikenne- ja logistiikkastrategia valmistui ja käynnistettiin Kainuun maakunnallisen liikennestrategian laatiminen. Osallistuttiin Itä- ja Pohjois-Suomen yhteiseen lentoliikenteen kehittämishankkeeseen sekä Nopeat Itäradat neuvottelukunnan toimintaan.

Viranomaistoimintaa toteutettiin neuvotteluihin ja lausunnoihin. Alueidenkäyttö osallistui biojalostamohanketta varten perustetun KaiCell Fibers Oy -yrityksen toimintaan ja sen kehittämiseen. Yritys raportoi toiminnastaan säännöllisesti maakuntahallitukselle ja -valtuustolle.

3.4 Hallintopalvelut

Talousarvion toteutumista seurataan kuukausittain johtoryhmässä ja raportoidaan säännöllisesti maakuntahallitukselle ja maakuntavaltuustolle sekä jäsenkunnille osavuositarkastuksina. Maakuntahallitus on käsitellyt talousarvion toteutumista kokouksissaan 6 kertaa ja maakuntavaltuusto yhdessä kokouksessaan.

Kehityskeskustelut ja henkilökohtaisen työsuorituksen arvioinnit tehdään vuosittain. Vastuualueella kehityskeskustelut käytiin vain osittain vuoden 2017 aikana henkilöstövaihdoksista johtuen. Vuoden aikana laaditaan henkilöstön koulutussuunnitelma ja kannustetaan henkilöstöä työhön liittyvän ammattitaidon ylläpitämisessä ja kehittämisessä. Maakuntahallitus hyväksyi koulutussuunnitelman helmikuussa 2017. Vuoden 2017 osalta eTyöpöydän raportti näyttää vähemmän koulutuksiin osallistumisia kuin vuonna 2016. Koulutuksellisiin tilaisuuksiin on kuitenkin osallistuttu myös virka-/työmatkahakemuksilla sekä ilman erillistä määräystä esim. ½-1 pv atk-koulutuksiin paikan päällä.

Henkilöstösuunnitelman osana mahdollistetaan vuorotteluvapaan käyttö ja työajan joustot. Vuorotteluvapaalle ei kuitenkaan hakenut kukaan, yksittäisissä tapauksissa esimiehet myönsivät lupia etätyöskentelypäiviin. Myös vapautuvien tehtävien osalta tavoitteena oli tehdä uudelleenjärjestelyjä. Tämä toteutettiin yhden henkilön eläköitymisen ja kahden henkilön osa-aikaeläköitymiseen liittyvillä henkilöstöjärjestelyillä.

3.5 Maakuntauudistus

Maakunta- ja sote-uudistuksen maakunnallinen valmistelu käynnistyi vuonna 2016 esivalmisteluvaiheella, jonka oli määrä päättyä maakuntalakien voimaantuloon kesällä 2017. Lainsäädännön valmistelu kuitenkin jatkui valtakunnan tasolla ja uusien maakuntien juridinen perustaminen siirtyi vuodelle eteenpäin. Samalla esivalmisteluvaihe jatkui myös loppuvuoden 2017. Esivalmisteluvaiheessa maakuntien liittojen vastuulla on ollut huolehtia esivalmistelun käynnistymisestä (organisointuminen), hallinnollisista puitteista sekä valtiolta valmisteluun tulevasta rahoituksesta. Nämä rahavirrat näkyvät siten Kainuun liiton vuoden 2017 tilinpäätöksessä eikä niitä voitu ennakoita talousarvioita laadittaessa. Vuoden 2017 alkupuolella maakunta- ja soteuudistuksen Kainuun valmistelu tapahtui edellisen vuoden aikana käynnistettyjen työryhmien sekä valmistelu- ja ohjausryhmän työskentelynä. Kainuun liittoon palkattuna muutosjohtajana toimi Harri Mattila syyskuun 2017 loppuun saakka. Työryhmävaihe saatiin päätökseen kesäkuussa 2017 ja tulokset koottiin erilliseen loppuraporttiin. Kesäkuussa järjestettiin esivalmisteluvaiheen loppuseminaari ja ohjausryhmän loppukokous. Kainuun maakuntahallitus nimesi väliaikaisen toimielimen ja se piti järjestäytymiskokouksen kesäkuun lopulla, mutta kun maakuntauudistuksen lainsäädäntö ei tullut voimaan, se on jatkanut esivalmistelun tapaan toimivana elimenä.

Esivalmisteluvaiheen jatkuttua syksyllä 2017 Kainuun uudistuksen valmistelu organisoitiin uudelleen. Valmistelujohtajaksi valittiin Jaana Korhonen, joka otti tehtävän vastaa syyskuussa 2017: Kainuun liitto teki tehtävän hoitoa koskevan sopimuksen Kainuun ELY-keskuksen kanssa. Valmistelun työryhmärakenne uudistettiin ja aloitettiin vastuuvalmistelijoiden rekrytointi, joka jatkui vuoden 2018 alkupuolelle saakka. Rekrytoinnit toteutettiin pääosin sisäisinä hakuina ja tehtävien hoitamisesta tehtiin sopimukset Kainuun liiton ja tehtävään valitun henkilön työnantajaorganisaation välillä.

Uusien työryhmien käynnistyminen tapahtui vuoden 2018 alussa, joten uusia suunnitelmia tai raportteja ei esivalmistelusta syntynyt.

3.6 Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Kainuun liiton toimintakuluja vuodelle 2017 budjetoitiin 2 768 125 euroa ja toteutuneet toimintakulut olivat 3 190 970 euroa. Suurin menoerä olivat henkilöstökulut 1 701 837 euroa, jotka alittuivat budjettiin nähden 46 775 euroa. Muita suurimpia menoeriä olivat palvelujen ostot 1 179 773 euroa, jotka ylittivät budjettiin nähden 436 896 euroa.

Toimintatuottoja budjetoitiin 2 768 125 euroa ja toteutuneet toimintatuotot olivat 3 196 675 euroa. Kainuun kunnat maksoivat liitolle jäsenmaksuja 2 456 194 euroa.

Kainuun liiton muut toimintatuotot muodostuvat lähinnä EAKR -ohjelmatyön teknisestä tuesta, Suomi 100 -hankkeen valtionavusta, Europe Direct -tiedotuspisteen tuesta, TEM:n tuki Barents-foorumin järjestelyihin sekä Kainuun maakuntauudistuksen (VATE) toimintakuluihin tulleesta valtioneuvoston rahoituksesta sekä edellä olevaan liittyen alueella toimivien organisaatioiden (5 organisaatiota) kesken sovituista maksuosuuksista (sote, ELY-keskus, TE-toimisto, pelastuslaitos). Kainuun liitto on omalta osaltaan vastannut omarahoitusosuudesta.

Varsinainen toiminta katettiin lähes täysimääräisesti jäsenkuntien jäsenmaksuosuuksilla ja maakuntauudistusta varten saaduilla valtionavustuksilla. Liiton hallinnoimat hankkeet eivät ole liiton jäsenkuntien maksuosuuksilla katettua toimintaa omarahoitusosuutta lukuun ottamatta. Hankkeista syntyneet menot katetaan EU-tuella, kansallisella tuella sekä hankkeiden omilla tuilla.

Toimintakatteeksi muodostui 5 705 euroa.

Rahoitustuotot ja -kulut olivat yhteensä -845 euroa, joten vuosikatteeksi muodostui 4 860 euroa. Liitolla ei ollut suunnitelman mukaisia poistoja.

Tilikauden tulokseksi muodostui 4 860 euroa. Tilikauden yli-/alijäämä on 98 398 euroa. Liiton maksuvalmius on ollut hyvä. Kassan riittävyys oli 191 päivää, edellisenä vuonna 149 päivää. Taseen loppusumma oli 6 088 865 euroa (vuonna 2016 se oli 5 807 744 euroa). Nousua edelliseen vuoteen verrattuna on 281 121 euroa.

Tuloslaskelmaosan toteutuminen

	Talousarvio €	Toteuma €	Poikkeuma %
Toimintatuotot	2 768 125,00	3 196 674,84	115,5
- Myyntituotot	2 456 194,00	2 456 194,06	100,0
- Tuet ja avustukset	220 309,00	451 279,82	197,5
- Muut toimintatuotot	91 622,00	289 200,96	315,6
Toimintakulut	2 768 124,85	-3 190 969,63	-115,3
- Henkilöstökulut	1 748 611,85	-1 701 836,93	97,3
- Palvelujen ostot	742 877,00	-1 179 772,57	158,8
- Aineet, tarvikkeet ja tavarat	57 500,00	-47 099,80	81,9
- Avustukset	77 500,00	-96 250,48	124,2
- Muut toimintakulut	141 636,00	-166 009,85	117,2
Toimintakate	0,00	5 705,21	
- Rahoitustuotot ja -kulut	0,00	-845,09	
- Korkotuotot	0,00	5,13	
- Muut rahoitustuotot	0,00	34,63	
- Muut rahoituskulut	0,00	-884,85	
Vuosikate		4 860,12	
- Poistot		0,00	
Tilikauden tulos		4 860,12	
Varausten ja rahastojen muutos		93 537,76	
Tilikauden yli-/alijäämä		98 397,88	

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN TILIKAUDELLA 1.1.-31.12.2017

KAINUUN LIITTO YHTEENSÄ			
	TP 2017	TA 2017	%
Myyntituotot	2 456 194	2 456 194	0,0 %
Tuet ja avustukset	451 280	214 009	110,9 %
Muut toimintatuotot	289 201	97 922	195,3 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	3 196 675	2 768 125	15,5 %
Henkilöstökulut	-1 701 837	-1 748 611	-2,7 %
Palvelujen ostot	-1 179 773	-742 878	58,8 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-47 100	-57 500	-18,1 %
Avustukset	-96 250	0	
Muut toimintakulut	-166 010	-219 136	-24,2 %
TOIMINTAKULUT	-3 190 970	-2 768 125	15,3 %
TOIMINTAKATE	5 705	0	
Rahoitustuotot ja kulut	-845	0	
VUOSIKATE	4 860	0	
TILIKAUDEN TULOS	4 860	0	

ELINKEINOT JA ALUEKEHITYS			
	TP 2017	TA 2017	%
Myyntituotot	0	0	
Tuet ja avustukset	0	20 000	-100,0 %
Muut toimintatuotot	6 694	0	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	6 694	20 000	-66,5 %
Henkilöstökulut	-526 343	-612 900	-14,1 %
Palvelujen ostot	-170 812	-126 900	34,6 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 259	-26 200	-64,7 %
Avustukset	0	0	
Muut toimintakulut	-8 948	-8 700	2,9 %
TOIMINTAKULUT	-715 362	-774 700	-7,7 %
Rahoitustuotot ja kulut	-125	0	
TILIKAUDEN TULOS	-708 793	-754 700	-6,1 %

ALUEIDENKÄYTTÖ			
	TP 2017	TA 2017	%
Myyntituotot	0	0	
Tuet ja avustukset	0	0	
Muut toimintatuotot	5 781	0	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	5 781	0	
Henkilöstökulut	-250 895	-251 873	-0,4 %
Palvelujen ostot	-102 340	-99 800	2,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 092	-4 550	-32,0 %
Avustukset	0	0	
Muut toimintakulut	-474	-2 900	-83,6 %
TOIMINTAKULUT	-356 801	-359 123	-0,6 %
Rahoitustuotot ja kulut			
TILIKAUDEN TULOS	-351 021	-359 123	-2,3 %

HALLINTOPALVELUT			
	TP 2017	TA 2017	%
Myyntituotot	0	0	
Tuet ja avustukset	70 336	0	
Muut toimintatuotot	34 947	8 300	321,1 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	105 283	8 300	1168,5 %
Henkilöstökulut	-562 150	-530 459	6,0 %
Palvelujen ostot	-287 227	-287 800	-0,2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-25 135	-22 750	10,5 %
Avustukset	-2 113	-2 000	5,6 %
Muut toimintakulut	-125 758	-116 500	7,9 %
TOIMINTAKULUT	-1 002 383	-959 509	4,5 %
Rahoitustuotot ja kulut	3	0	
TILIKAUDEN TULOS	-897 096	-951 209	-5,7 %

LUOTTAMUSHENKILÖHALLINTO			
	TP 2017	TA 2017	%
Myyntituotot	2 456 194	2 456 194	0,0 %
Tuet ja avustukset	0	0	
Muut toimintatuotot	80 640	0	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	2 536 834	2 456 194	3,3 %
Henkilöstökulut	-71 061	-61 500	15,5 %
Palvelujen ostot	-275 206	-149 575	84,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 142	-3 200	-64,3 %
Avustukset	-93 638	0	
Muut toimintakulut	-7 639	-7 200	6,1 %
TOIMINTAKULUT	-448 685	-221 475	102,6 %
Rahoitustuotot ja kulut	0	0	
TILIKAUDEN TULOS	2 088 149	2 234 719	-6,6 %

MAAKUNTAUUDISTUS			
	TP 2017	TA 2017	%
Myyntituotot	0	0	
Tuet ja avustukset	207 441	89 622	131,5 %
Muut toimintatuotot	55 737	0	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	263 179	89 622	193,7 %
Henkilöstökulut	-77 391	-113 196	-31,6 %
Palvelujen ostot	-120 880	-41 000	194,8 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	-300	-100,0 %
Avustukset	0	0	
Muut toimintakulut	-668	0	
TOIMINTAKULUT	-198 938	-154 496	28,8 %
Rahoitustuotot ja kulut	0	0	
TILIKAUDEN TULOS	64 240	-64 874	-199,0 %

PROJEKTIT (tekninen tuki, Europe Direct, muuttajakoordinaattori, Suomi 100 hanke, Kainuun biotuotetehdas, Barentsin Liikenne- ja Logistiikkahanke)			
	TP 2017	TA 2017	%
Myyntituotot			
Tuet ja avustukset	173 503	194 009	-10,6 %
Muut toimintatuotot	105 401	0	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	278 904	194 009	43,8 %
Henkilöstökulut	-213 998	-178 683	19,8 %
Palvelujen ostot	-223 307	-53 600	316,6 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 473	-500	1594,5 %
Avustukset	-500	0	
Muut toimintakulut	-22 522	-81 836	-72,5 %
TOIMINTAKULUT	-468 800	-314 619	49,0 %
Rahoitustuotot ja kulut	-27	0	
TILIKAUDEN TULOS	-189 922	-120 610	57,5 %

4 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

4.1 Kainuun liiton tuloslaskelma 31.12.2017 ja 31.12.2016

	TP 2017	TP 2016
Myyntituotot	0,00	0,00
Kuntien maksuosuudet	2 456 194,06	2 456 193,72
Tuet ja avustukset	451 279,82	66 735,09
Muut tuotot	289 200,96	119 833,69
TOIMINTATUOTOT	3 196 674,84	2 642 762,50
Henkilöstökulut	-1 701 836,93	-1 471 185,40
- palkat	-1 389 189,04	-1 165 192,18
- eläkekulut	-282 978,51	-266 147,31
- muut henkilösivukulut	-29 669,38	-39 845,91
Palvelujen ostot	-1 179 772,57	-938 020,90
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-47 099,80	-56 346,21
Avustukset	-96 250,48	-130 097,09
Vuokrat	-116 992,37	-89 184,20
Muut toimintakulut	-49 017,48	-18 204,26
TOIMINTAKULUT	-3 190 969,63	-2 703 038,06
TOIMINTAKATE	5 705,21	-60 275,56
Rahoitustuotot ja -kulut	-845,09	-1 782,35
- korkotuotot	5,13	0,00
- muut rahoitustuotot	34,63	15,37
- muut rahoituskulut	-884,85	-1 797,72
VUOSIKATE	4 860,12	-62 057,91
Poisto ja arvonalentumiset	0,00	0,00
TILIKAUDEN TULOS	4 860,12	-62 057,91
Rahastojen muutokset	93 537,76	-386 320,28
Tilikauden yli-/alijäämä	98 397,88	-448 378,19

4.2 Kainuun liiton rahoituslaskelma 31.12.2017 ja 31.12.2016

	2017	2016
Vuosikate	4 860,12	-62 057,91
- Satunnaiset erät	0,00	0,00
- Tulorahoituksen korjauserät	1,41	25,50
- Toiminnan rahavirta	4 861,53	-62 032,41
- Investointimenot	-575,00	-1 275,00
- Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	671,88	625,00
- Investointien rahavirta	96,88	-650,00
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	4 958,41	-62 682,41
- Antolainan lisäykset	0,00	-400 000,00
- Antolainasaamisten vähennykset	0,00	0,00
- Antolainauksen muutokset	0,00	0,00
- Pitkäaikaislainojen vähennys	0,00	0,00
- Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	0,00
-- LAINAKANNAN MUUTOKSET	0,00	0,00
- OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET	0,00	-20 602,28
- MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	397 536,88	-89 020,48
-Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	428 351,88	0,20
- Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	0,00
- Saamisten muutos	-46 784,94	-22 315,38
- Korottomien velkojen muutos	15 969,94	-66 705,10
--- RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	397 536,88	-509 622,56
- Rahavarat 31.12.	1 669 029,12	1 266 533,83
- Rahavarat 1.1.	1 266 533,83	1 838 838,80
- RAHAVAROJEN MUUTOS	402 495,29	-572 304,97

4.3 Kainuun liiton tase 31.12.2017 ja 31.12.2016

<u>VASTAAVAA</u>			2017	2016	<u>VASTATTAVAA</u>			2017	2016
<u>PYSYVÄT VASTAAVAT</u>					<u>OMA PÄÄOMA</u>				
	Sijoitukset				2000	Peruspääoma	-467 268,63	-467 268,63	
1208	Muut osakkeet ja osuudet	443 594,20	443 692,49			<u>Peruspääoma yht.</u>	-467 268,63	-467 268,63	
1238	Antolainasaamiset yrityksiltä	400 000,00	400 000,00			2015 Kainuun tulevaisuusrahasto	-292 782,62	-386 320,38	
	<u>Sijoitukset yht.</u>	843 594,20	843 692,49			<u>Muut omat rahastot</u>	-292 782,62	-386 320,38	
<u>PYSYVÄT VASTAAVAT YHT</u>			843 594,20	843 692,49					
<u>TOIMEKSIANTOJEN VARAT</u>						<u>Edellisten kausien ylijäämä (alijäämä)</u>			
1460	Muut toimeksiantojen varat				2040	Edellisten kausien ylijäämä (alijäämä)	-934 619,49	-1 382 997,78	
	EU-tukien toimeksiannot yht.	3 377 603,03	3 545 664,01		2050	<u>Tilikauden ylijäämä (alijäämä)</u>			
						TILIKAUDEN TAPPIO/VOITTO	-98 397,88	448 378,29	
<u>TOIMEKSIANTOJEN VARA</u>			3 377 603,03	3 545 664,01					
<u>VAIHTUVAT VASTAAVAT</u>					<u>OMA PÄÄOMA YHT.</u>			-1 793 068,62	-1 788 208,50
<u>Saamiset</u>					<u>TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT</u>				
	Lyhytaikaiset saamiset				2300	<u>Valtion toimeksiannot yht.</u>	-3 805 955,11	-3 545 664,21	
	<u>Myyntisaamiset</u>				<u>TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHT.</u>			-3 805 955,11	-3 545 664,21
1740	Myyntisaamiset muilta	117 328,04	95 894,12			<u>VIERAS PÄÄOMA</u>			
1808	Arvonlisäverosaamiset	50 850,35	31 582,93			<u>Lyhytaikainen vieras pääoma</u>			
1810	Muut saamiset				2510	Lainat ja rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0,00	0,00	
1826	Muilta	30 460,16	24 376,56			yht.			
	<u>Muut siirtosaamiset yht.</u>	30 460,16	24 376,56			OSTOVELAT			
	Lyhytaikaiset saamset yht.	198 638,55	151 853,61		2549	Ostovelat muille	-185 121,71	-194 342,17	
	Rahat ja pankkisaamiset					<u>Ostovelat yht.</u>	-185 121,71	-194 342,17	
1900	Rahat ja pankkisaamiset yht.	1 669 029,12	1 266 533,83		2555	Muut velat	-37 310,97	-32 343,94	
<u>VAIHTUVAT VASTAAVAT YHT</u>			1 867 667,67	1 418 387,44		<u>Siirtovelat</u>			
<u>VASTAAVAA YHTEENSÄ</u>			6 088 864,90	5 807 743,94		Siirtyvät korot			
						Siirtyvät korot muille	-696,23	-1 700,84	
					2575	<u>Siirtyvät korot yht.</u>	-696,23	-1 700,84	
						Lomapalkkajaksotus			
						Lomapalkkajaksotus	-225 225,00	-222 801,00	
					2580	<u>Lomapalkkajaksotus yht.</u>	-225 225,00	-222 801,00	
						Muut siirtovelat			
						Lyhytaikaiset muut siirtovelat muille	-7 829,62	0,00	
						Ammattiyhdistysjäsenmaksut	-389,81	-382,74	
						Tapaturmavakuutusmaksut		0,00	
						KuEL./työntekijät	-7 987,63	-6 172,17	
						KuEL. maksut palkkaperusteinen	-19 861,52	-16 128,37	
						Luottamushenkilömaksut	-3 242,00	0,00	
						Työttömyysvakuutusmaksut / työntekijät	-1 451,31	0,00	
						Työttömyysvakuutusmaksut	-725,37	0,00	
					2588	<u>Muut siirtovelat yht.</u>	-41 487,26	-22 683,28	
					2575	Siirtovelat muille yht.	-267 408,49	-247 185,12	
						<u>Lyhytaikainen vieras pääoma</u>	-489 841,17	-473 871,23	
						<u>VIERAS PÄÄOMA YHT</u>	-489 841,17	-473 871,23	
						<u>VASTATTAVAA YHTEENSÄ</u>	-6 088 864,90	-5 807 743,94	

4.4 Jäsenkuntien maksuosuudet vuonna 2017

JÄSENKUNTIEN MAKSUOSUUSLASKELMA VUODELLE 2017 v. 2015 ASUKASLUVUN PERUSTEELLA						
Kunta	Asukasluku vuonna 2014	Asukasluku vuonna 2015	Maksuosuus 2016 euroa	Maksuosuus 2017 euroa	Muutos euroa	%:ia koko maksu- osuudesta
Hyrnsalmi	2 490	2 422	80 347	78 978	-1 369	3,2 %
Kajaani	37 791	37 622	1 219 433	1 226 793	7 360	49,9 %
Kuhmo	8 950	8 806	288 797	287 149	-1 648	11,7 %
Paltamo	3 564	3 488	115 003	113 738	-1 265	4,6 %
Puolanka	2 824	2 776	91 124	90 521	-603	3,7 %
Ristijärvi	1 416	1 351	45 691	44 054	-1 637	1,8 %
Sotkamo	10 598	10 523	341 974	343 138	1 164	14,0 %
Suomussalmi	8 486	8 336	273 825	271 823	-2 002	11,1 %
Yhteensä	76 119	75 324	2 456 194	2 456 194	0	100 %

5 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

5.1 Tilinpäätöksen liitetietoja koskevat säännökset ja ohjeet

Kuntalain (410/2015) 113 §:ssä on säädetty kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksestä. Kunnan tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Liitetietojen sisällöstä on säädetty pääasiassa kirjanpitolaisissa (1336/1997) ja –asetuksessa (1339/1997). Liitetiedoilla tarkoitetaan KPL 3:1.1 §:N 4. kohdan mukaan taseen, tuloslaskelman ja rahoituslaskelman liitteenä ilmoitettavia tietoja. Kirjanpitolain ja kuntalain kirjanpitoa ja tilinpäätöstä koskevien säännösten soveltamisesta antaa ohjeita ja lausuntoja kirjanpitolautakunnan kuntajaosto (KuntaL 112 §). Sen antamat ohjeet ja lausunnot ohjaavat kuntien ja kuntayhtymien hyvää kirjanpitoa. Tilinpäätöksen liitetietojen tarkoituksena on täydentää laskelmien muodossa esitettyä tilinpäätösinformaatiota oikean ja riittävän kuvan antamiseksi tuloksesta, taloudellisesta asemasta ja rahoituksesta sekä toiminnasta.

5.2 Liitetietojen ryhmittely

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeessa kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen liitetiedoista on sovellettu kirjanpitoasetuksen 2 luvun liitetietovaatimusten ryhmittelyä. Kunnan tilinpäätöksen liitetiedot ryhmitellään tilinpäätöksessä

- tilinpäätöksen laatimista
- tilinpäätöksen esittämistapaa
- tuloslaskelmaa
- taseen vastaavia ja vastattavia

- vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä
- henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskeviin liitetietoihin.

5.3 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

5.3.1 Kuntayhtymän tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1. Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa pysyvien vastaavien liitetiedot.

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempana todennäköiseen luovutushintaan.

Kainuun liitolla ei ole vaihto-omaisuutta.

Rahoitusomaisuus: saamiset on merkitty taseen nimellisarvoon tai sitä alempana todennäköiseen arvoon.

2. Tuloslaskelma ja tase ovat kuntajaoston ohjeiden mukaisia. Niiden esittämistapaa ei ole muutettu edellisestä.
3. Tilinpäätös ei sisällä edelliseen tilikauteen liittyviä oikaisuja.
4. Tilinpäätös on vertailukelpoinen edellisen tilikauden kanssa.
5. Tilinpäätös ei sisällä edelliseen tilikauteen kohdistuvia tuottoja, kuluja tai virheiden korjauksia. Tilinpäätökseen sisältyy vuodelta 2016 kirjaamatta jäänyt maakuntaudistuksen valtionavustus 30 785,98 euroa. Valtionavustus on kirjattu Hallinto- ja viestintäpalvelut tulosityksikön tuotoiksi.

5.3.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet:

Kainuun liitto kuntayhtymään ei kuulu konsernia muodostavia yhteisöjä.

5.4 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6. Toimintatuotot kuntayhtymän määrittelemänä tehtäväkokonaisuuksina:

LIITETIETO 8	2017	2016
Vastuualueet:		
Elinkeinot ja aluekehitys	6 694,38	28 955,90
Alueidenkäyttö	5 780,55	16 096,00
Hallintopalvelut	105 283,24	56 239,79
Luottamushenkilöhallinto	2 536 834,06	2 456 193,72
Projektit+ maakuntauudistus	542 082,61	85 277,09
YHTEENSÄ	3 196 674,84	2 642 762,50

7. Kainuun liitolla ei ole verotuloja.
8. Kainuun liitolla ei ole valtionosuustuloja.
9. Palvelujen ostot eriteltynä asiakaspalvelujen ostoihin ja muiden palveluiden ostoon:

LIITETIETO 9	2017	2016
Asiakaspalvelujen ostot	0,00	0,00
Muiden palvelujen ostot	1 179 772,57	938 020,90
YHTEENSÄ	1 179 772,57	938 020,90

10. Kainuun liitolla ei ole valtuustoryhmien toimintaedellytysten tukemiseksi annettuja tukia valtuustoryhmille.
11. Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista.

Poiston alaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen käytetään ennalta laadittua maakuntavaltuuston 17.12.2012 hyväksymää poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot lasketaan aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenosta arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan. Kainuun liitolla ei ole tilivuoden 2017 aikana poiston alaista pysyvien vastaavien omaisuutta.

Poistoajat on määritelty erikseen 31.12.2012 hankittujen pysyvien vastaavien ja erikseen 01.01.2013 alkaen hankittavien pysyvien vastaavien omaisuuserien osalta.

Poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

PYSYVIEN VASTAAVIEN JA MUIDEN PITKÄVAIKUTTEISTEN MENOJEN POISTO-SUUNNITELMA

Poistotapa				
T= tasapoisto				
J= jäännösarvopoisto				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	Poistoaika	Poistoaika	Poistotapa	
	31.12.2012	31.12.2013		
Aineettomat oikeudet				
Tietokoneohjelmistot	3	3	T	
Tietokoneohjelmistot	5	3	T	
Muut aineettomat oikeudet	5	5	T	
Muut pitkävaikutteiset menot				
Perustamis- ja järjestelymenot	5	3	T	
Tutkimus- ja kehittämismenot	3	3	T	
Vuokrahuoneistojen perusparannukset	5	3	T	
Vuokrahuoneistojen perusparannukset	10	3	T	
Muut pitkävaikutteiset menot	5	3	T	
Ennakkomaksut	ei poistoa	ei poistoa		

AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Maa- ja vesialueet	ei poistoa	ei poistoa		
Rakennukset ja rakennelmat				
Asuinrakennukset	30	30	T	
Sairaalarakennukset	35	30	T	
Hallinto- ja toimistorakennukset	30	30	T	
Huolto- yms. Rakennukset	30	20	T	
Kehitysvammahuollon rakennukset	30	30	T	
Vapaa-ajan rakennukset	20	20	T	
Muut rakennukset ja rakennelmat	20	20	T	
Kiinteät rakenteet ja laitteet				
Puhelinkeskukset ja telelaitteet	10	10	T	
Kulunvalvonta ja -ohjauslaitteet	10	10	T	
Muut kiinteät laitteet	5	5	T	
Muut kiinteät laitteet	7	7	T	
Muut kiinteät laitteet	9	9	T	
Muut kiinteät laitteet (paikoitukset, käytetty aiemmin) (20)		15	T	
Kuljetusvälineet				
Henkilö- ja pakettiautot	5	5	T	
Trukit ja vaunut	7	7	T	
Lääkintälaitteet				
Röntgenlaitteet	5	5	T	
Röntgenlaitteet	7	7	T	
Röntgenlaitteet	9	9	T	
Laboratoriolaitteet	5	5	T	
Laboratoriolaitteet	7	7	T	
Laboratoriolaitteet	9	9	T	
Muut lääkintälaitteet	3	3	T	
Muut lääkintälaitteet	5	5	T	
Muut lääkintälaitteet	7	7	T	
Muut lääkintälaitteet	9	9	T	
Koneet ja kalusto				
ATK -laitteet ja toimistotarvikkeet	3	3	T	
ATK -laitteet ja toimistotarvikkeet	5	5	T	
Muut koneet, laitteet ja kalusto	3	3	T	
Muut koneet, laitteet ja kalusto	5	5	T	
Muut koneet, laitteet ja kalusto	7	5	T	
Muut aineelliset hyödykkeet				
Luonnonvarat	ei poistoa	ei poistoa		
Taide- ja arvoesineet	ei poistoa	ei poistoa		
Keskeneräiset työt	ei poistoa	ei poistoa		
Pysyvien vastaavien sijoitukset				
Osakkeet	ei poistoa	ei poistoa		

12. Kainuun liiton tuottoihin ja kuluihin ei sisälly pakollisten varausten muutoksia.
13. Muihin tuottoihin ja kuluihin ei sisälly olennaisia pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitto- ja -tappioita.
14. Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyviä eriä ei ole.
15. Kainuun liiton korkotuotot ja peruspääoman korkotuotot:
Peruspääoman korot ja pääomien korkotuotot jaoteltuna jäsenkunnittain on esitelty myöhemmin liitetietojen kohdan 33 taulukoissa.
16. Kainuun liitolla ei ole poistoerojen muutoksia.

5.5 Tasetta koskevat liitetiedostot

5.5.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

17. Kainuun liitto ei ole laskenut liikkeelle lainoja, eikä ole siten aktivoinut laskemisesta aiheutuneita kuluksi kirjaamattomia menoja ja pääoma-alennuksia.
18. Kainuun liitto ei ole tehnyt arvonkorotuksia.
19. Tiedot pysyvistä vastaavista tase-eräkohtaisesti:

PYSYVÄT VASTAAVAT

LIITETIETO 19

Yritys 3000	Aineelliset	hyödykkeet	
Poistamaton	Sijoitukset	Ennako	Yhteensä
hankintameno		maksut	
1.1.2017	843 692,49	0,00	843 692,49
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00
Rahoitusosuudet			
tilikaudelle	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	98,29	0,00	98,29
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00
Tilikauden poisto	0,00	0,00	0,00
Arvonlennukset ja niiden			
palautukset	0,00	0,00	0,00
Poistamaton hankintameno			
31.12.2017	843 594,20	0,00	843 594,20
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00
Valmis käyttöomaisuus	843 594,20	0,00	843 594,20
Keskeneräinen			
käyttöomaisuus	0,00		0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	843 594,20	0,00	843 594,20
Olennaiset lisäpoistot	0,00	0,00	0,00
Käyttöomaisuus			
yhteensä 31.12.2017	843 594,20	0,00	843 594,20

Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

20. Kainuun liitolla ei ole määrääviä omistusosuuksia tytäryhteisöissä, yhdistyksissä ja säätiöissä.
21. Kainuun liitto kuntayhtymä ei ole jäsenenä muissa kuntayhtymissä.
22. Kainuun liitolla ei ole yhteisyhteisöjä eikä omistusyhteisyhteisöjä.
23. Tiedot pitkä- ja lyhytaikaisista saamisista:

LIITETIETO 23	31.12.2017	31.12.2016
Lyhytaikaiset saamiset		
Muilta:		
Myyntisaamiset, SAP yleislaskutus saamiset	117 328,04	95 894,12
Muut saamiset, ALV-saamiset verovirastolta	50 850,35	31 582,93
Muut siirtosaamiset	28 521,13	24 376,56
Ennakkomenot	1 939,03	
Saamiset yhteensä	198 638,55	151 853,61

Kainuun liitolla ei ole pitkäaikaisia saamia.

24. Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät:

LIITETIETO 24		
SIIRTOSAAMISTEN OLENNAISET ERÄT		
	31.12.2017	31.12.2016
Lyhytaikaiset siirtosaamiset:		
Suomi 100 hankkeen valtionavustus	0,00	13 250,00
Kela, työpaikkaterveydenhuollon korvaus	16 131,23	5 474,40
Muut siirtosaamiset yhteensä	12 385,90	5 652,16
Ennakkomenot	1 939,03	0,00
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	30 456,16	24 376,56

5.5.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25. Tase-eräkohtainen erittely oman pääoman erien lisäyksistä ja vähennyksistä sekä siirroista näiden erien välillä tilikauden aikana:

LIITETIETO 25	2017	2016
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma 1.1.2017	467 268,63	487 870,91
Lisäykset tilikaudella		
Vähennykset tilikaudella		20 602,28
Peruspääoma 31.12.2017	467 268,63	467 268,63
Muut omat rahastot 1.1.2017	386 320,38	501 120,38
Lisäykset tilikaudella		
Vähennykset tilikaudella	93 537,76	114 800,00
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.2017	292 782,62	386 320,38
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	934 619,49	1 382 997,78
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	934 619,49	1 382 997,78
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	98 397,88	-448 378,29
Oma pääoma yhteensä 31.12.2017	1 793 068,62	1 788 208,50

PERUSPÄÄOMA 31.12.2017		
Kunta	Kainuun liitto	%-osuus
Hyrnsalmi	17 377,08	3,72
Kajaani	228 419,35	48,88
Kuhmo	58 124,48	12,44
Paltamo	21 489,10	4,60
Puolanka	18 820,03	4,03
Ristijärvi	8 813,69	1,89
Sotkamo	56 185,32	12,02
Suomussalmi	58 039,57	12,42
	467 268,63	100,00

26. Erittely poistoeroista: Kainuun liitto ei ole verotussyistä kirjannut poistoeroa.
27. Kainuun liitolla ei ole pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvia velkoja.
28. Kainuun liitto ei ole laskenut liikkeelle joukkovelkakirjalainoja.
29. Kainuun liitolla ei ole pakollisia varauksia.
30. Pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen erittely:

LIITETIETO 30	31.12.2017	31.12.2016
Lyhytaikaiset velat:		
Muulle:		
Ostovelat	185 121,71	194 342,17
Muut velat	37 310,97	32 343,94
Siirtovelat	267 408,49	247 185,12
YHTEENSÄ	489 841,17	473 871,23

31. Kainuun liitolla ei ole sekkitililimiittia.
32. Erittely Muut velat –erän jakautumisesta liittymismaksuihin ja muihin velkoihin:

LIITETIETO 32	31.12.2017	31.12.2016
Ennakonpidätysvelka	35 611,91	29 950,16
Sosiaaliturvamaksuvelka	1 258,08	1 999,55
Taloudellinen tuki	440,98	394,23
YHTEENSÄ	37 310,97	32 343,94

33. Siirtovelkojen olennaiset erät

LIITETIETO 33	31.12.2017	31.12.2016
Kainuun liiton jäsenkunnat,		
peruspääoman korot	696,23	1 700,84
Lomapalkkavelka	225 225,00	222 801,00
Muut siirtovelat yhteensä	41 487,26	22 683,28
Yhteensä	267 408,49	247 185,12

Pääomien korkotuotot jaoteltuna jäsenkunnittain

Jäsenkunnat	Peruspääoma 31.12.2017	%-osuus	Korko 2017	Korko 2016 (0,164+0,2)
Hyrnsalmi	17 377,08	3,72	25,89	63,25
Kajaani	228 419,35	48,88	340,34	831,45
Kuhmo	58 124,48	12,44	86,61	211,57
Paltamo	21 489,10	4,60	32,02	78,22
Puolanka	18 820,03	4,03	28,04	68,50
Ristijärvi	8 813,69	1,89	13,13	32,08
Sotkamo	56 185,32	12,02	83,72	204,51
Suomussalmi	58 039,57	12,42	86,48	211,26
Yhteensä	467 268,62	100,00	696,23	1 700,84

5.6 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

34. Kainuun liitto ei ole pantannut, kiinnittänyt tai muulla tavalla antanut omaisuutta velkojen vakuudeksi.
35. Kainuun liitto ei ole antanut vakuuksia muiden omien sitoumusten vakuudeksi.
36. Kainuun liitto ei ole antanut samaan konserniin kuuluville yhteisöille vakuuksia.
37. Kainuun liitolla ei ole muita annettuja vakuuksia.
38. Vuokravastuut (leasing/Siemens), tilanne 31.12.2017

LIITETIETO 38	2018	2019	Yhteensä
Neosport IS350 postimaksukone, päättymispäivä 31.12.2019	1 183,20	1 183,20	2 366,40
Toshiba e -STUDIO5560CSE, päättymispäivä 31.12.2018	2 355,80	0	2 355,80
Toshiba e -STUDIO5560CSE, väritoimikone, päättymispäivä 30.6.2019	2 267,80	1 133,90	3 401,70
Toshiba e -STUDIO6506AC, väritoimikone, päättymispäivä 31.12.2019	1 860,36	1 860,36	3 720,72
Toshiba e -STUDIO8508Amonitoimilaite, päättymispäivä 31.12.2019	5 104,20	3 828,15	8 932,35
Yhteensä	12 771,36	8 005,61	20 776,97

39. Kainuun liitto ei ole antanut vastuusitoumuksia samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta.
40. Kainuun liitto ei ole antanut muita vastuusitoumuksia.
41. Kainuun liitolla ei ole muita kuntayhtymää koskevia taseen ulkopuolisia järjestelyjä esimerkiksi kuntayhtymän taloudellisia sopimusvastuita.

5.7 Ympäristöasioiden harkinnanvarainen esittäminen

Kainuun liitolla ei ole esitettäviä ympäristöasioita.

5.8 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

42. Henkilöstön lukumäärä vastualueittain

LIITETIETO 42	31.12.2017			31.12.2016		
	Vakituinen	Määräaik.	Yhteensä	Vakituinen	Määräaik.	Yhteensä
Vastuualue						
Elinkeinot ja aluekehitys	9	2	11	8	0	8
Alueidenkäyttö	4	2	6	4	1	5
Hallintopalvelut	6	3	9	8	2	10
Yhteensä	19	7	26	20	3	23

43. Tilikauden palkat, palkkiot, eläkekulut ja muut henkilösivukulut ovat seuraavat:

LIITETIETO 43, Henkilöstökulut	2017	2016
Palkat ja palkkiot	1 389 189,04	1 165 192,18
Eläkekulut	282 978,51	266 147,31
Muut henkilöstösivukulut	29 669,38	39 845,91
Henkilöstösivukulut yhteensä	312 647,89	305 993,22
Henkilöstökulut yhteensä	1 701 836,93	1 471 185,40

44. Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetyt luottamus-
henkilömaksut:

LIITETIETO 44	2017	2016
Kainuun Kokoomus ry.	807,75	561,00
Kainuun Vasemmisto ry.	1 853,00	1 091,00
KD Oulun piiri Kainuun järjestö	89,00	0,00
Kainuun Vihreät ry.	283,50	55,50
Kajaanin Perussuomalaiset	101,50	126,00
Kajaanin Seudun Perussuomalaiset	341,50	394,50
Kajaanin Sosiaalidemokraatit	566,00	206,00
Keskusta Kainuun piiri	5 168,50	3 425,00
Kuhmon Perussuomalaiset	253,00	27,00
Kuhmon Sosiaalidemokraatit	18,00	36,00
Kuhmon Vihreät ry.	0,00	0,00
Oulun Sosiaalidemokraattien piiri	438,00	64,00
Sotkamon Perussuomalaiset	138,50	209,00
Yhdessä Kajaanin sitoutumattomat	160,50	73,50
Yhteensä	10 218,75	6 268,50

45. Tilintarkastajan palkkiot

LIITETIETO 45	2017	2016
(BDO Auditor Oy)		
Lakisääteinen tilintarkastus	2 611,34	3 131,20
Tilintarkastajan lausunnot		
Tarkastuslautakunnan avustaminen		
Muut tilintarkastuspalkkiot		
YHTEENSÄ	2 611,34	3 131,20

46. Omistuksia muissa yhteisöissä

KaiCell Fibers Oy:n osakkeiden määrä oli 31.12.2017 yht. 1 000 000 osaketta, josta Kainuun liiton osuus oli 201 250 osaketta eli 20,12 %. Osakepääoman suuruus oli yhteensä 2 550 €, josta Kainuun liiton osuus 503,13 €. Kainuun liiton edustajina hallituksessa ja hallituksen puheenjohtajana toimi Eero Suutari. Lisäksi hallituksen varajäsenenä oli Harri Peltola.

Kainuun liiton taseessa 31.12.2016 oli rahoja ja pankkisaamisia 1 669 029,12 euroa ja vierasta pääomaa 489 841,17 euroa. Maakuntavaltuuston näkemyksen mukaan 400 000 euron lainan myöntäminen ei ole niin iso riski, että se vaarantaisi kuntalain 129 §:ssä tarkoitetulla tavalla koko kuntayhtymän toiminnan. Kyse on lisäksi hyvin merkittävän ja koko Kainuuta koskevan hankkeen edistämisestä.

Muu intressitahoa koskeva tieto

Kainuun liiton ja maakuntajohtaja Pentti Malisen välinen johtajasopimus on hyväksytty maakuntahallituksen kokouksessa 22.05.2017 § 69 ja tämä sopimus on allekirjoitettu 19.06.2017. Tässä sopimuksessa ei ole sovittu euromääräisestä erokorvauksesta palvelussuhteen päättymistapauksessa.

LUETTELOT JA SELVITYKSET

4.1 Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista ja säilytysmuoto v. 2017		
		Säilytysmuoto
Pääkirjanpito	Päiväkirja	sähköinenarkisto
	Pääkirja	sähköinenarkisto
Osakirjanpidot	Palkkakirjanpito:	
	- ansioerittely	sähköinenarkisto
	- palkkalaskelmat	sähköinenarkisto
	vuosilistaus verottajalle	sähköinenarkisto
	Ostoreskontra:	
	- toimittajat, avoimet erät	sähköinenarkisto
	Myyntireskontra:	
	- asiakkaat, avoimet erät	sähköinenarkisto
	Varastokirjanpitojärjestelmä:	
	- inventaarioluettelo	sähköinenarkisto
Käyttöomaisuus- kirjanpito	Tapahtumaluettelo	sähköinenarkisto
	Poistoluettelo	sähköinenarkisto
Tilinpäätös	Tase-erittelykirjat	sidottu kirja

4.2. KÄYTETYT TOSITELAJIT	
AA	Käyttöomaisuushankinnat
AF	Poistokirjaukset
AZ	Investointien purkaminen
BA	Konekieliset maksut
BM	Ostomaksut
DG	Hyvityslaskut
DL	Luottotappiot
DR	Myyntilaskut, Sapin resk.manuaalisyyttö
DT	Asiakkaan tasaus
DV	Myyntisuoritukset, viitteelliset
DZ	Myyntisuoritukset, manuaaliset
KG	Peruutus
KR	Ostolaskut rondo
KT	Toimittajan tasaus
KZ	Ostomaksut
L2	Liittymä terveydenhuollon laskut
L4	Effica potilaslaskut
L9	ProConsona sosiaalityö
M1	Kassajärjestelmä
M2	Kassajärjestelmä, luotto- ja pankkikortit
M3	ProExcellentia
M6	Marela-kirjanpito liittymä
PR	Nimikkeen hinnanmuutos
RC	Viivästyskorkolaskutus
RE	Ostolaskut
RV	Myyntilasku, laskunsiirto sap tai excel
SA	Muistiotositteet
SB	Myyntilaskut muut
SC	Käteisalennusten kirjaus
ST	Pääkirjatilien tasaus
SR	Sähköiset muistiotositteet
WA	Varastosta otto
WE	Nimikkeen vastaanotto
WI	Inventointierot
WL	Varastosta otto / toimitus

ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Kainuun maakuntahallitus

Tilintarkastusmerkinnät

Tilinpäätös on laadittu hyvän kirjanpitolavan mukaan. Suoritetusta tilintarkastuksesta on annettu kertomus.

Kajaanissa 25/4 2018

Mirja Klasila, JHTT-tilintarkastaja

Liite 1: Hallinto ja henkilöstö

Luottamushenkilöhallinto

Maakuntavaltuusto (07.08.2017 saakka)

Nykänen Kati, II vpj	Hyrnsalmi
Toivanen Osmo	Hyrnsalmi
Haukipuro Airi	Kajaani
Heikkinen Markku	Kajaani
Hurskainen Timo	Kajaani
Karppinen Veli-Matti	Kajaani
Keränen Silja	Kajaani
Kettunen Pentti, pj	Kajaani
Kiljunen Ella	Kajaani
Kortelainen Miikka	Kajaani
Kyllönen Toivo	Kajaani
Meriläinen Timo	Kajaani
Mikkonen Ritva	Kajaani
Moilanen Erkki	Kajaani
Ojavuo Maarit	Kajaani
Piirainen Raimo	Kajaani
Suutari Eero, I vpj	Kajaani
Tervonen Miariikka	Kajaani
Kampman Helena	Kuhmo
Nikulainen Kari	Kuhmo
Piirainen Tuomo	Kuhmo
Tervämäki Aimo	Kuhmo
Horto Arja	Paltamo
Nieminen Markku	Paltamo
Moilanen Tuulikki	Puolanka
Väisänen Aarre	Puolanka
Keränen Hanna-Leena	Ristijärvi
Lukkari Pentti	Ristijärvi
Heikkinen Pekka	Sotkamo
Huttunen Jarmo	Sotkamo
Korhonen Ari	Sotkamo
Lukkari Anne	Sotkamo
Väisänen Unto	Sotkamo
Helttunen Erja	Suomussalmi
Moilanen Pentti	Suomussalmi

Puurunen Yrjö	Suomussalmi
Seppänen Merja-Liisa	Suomussalmi

Maakuntavaltuusto (07.08.2017 alkaen)

Bäckman Markku	Hyrnsalmi
Nykänen Kati	Hyrnsalmi
Karppinen Veli-Matti	Kajaani
Kemppainen Anne	Kajaani
Keränen Silja	Kajaani
Kiljunen Ella	Kajaani
Kortelainen Miikka	Kajaani
Kyllönen Antero	Kajaani
Kyllönen Sari	Kajaani
Niemelä Paavo	Kajaani
Niva Teemu	Kajaani
Partanen Minna	Kajaani
Piirainen Raimo, II vpj	Kajaani
Rimpiläinen Anni	Kajaani
Sarparanta Tiina, I vpj	Kajaani
Seilonen Anne	Kajaani
Sistonen Toivo	Kajaani
Komulainen Antti	Kuhmo (19.09.2017 saakka)
Komulainen Ilmo	Kuhmo (19.09.2017 alkaen)
Oinas-Panuma Kaisa	Kuhmo
Piirainen Mauri	Kuhmo
Pääkkönen Matti	Kuhmo
Jarva Marisanna	Paltamo
Soldatkin Päivi	Paltamo
Kemppainen Katja	Puolanka
Väisänen Aarre	Puolanka
Karppinen Leila	Ristijärvi
Pietilä Olli	Ristijärvi
Huttunen Jarmo	Sotkamo
Korhonen Hannu	Sotkamo
Lukkari Anne	Sotkamo
Sorvari Yrjö	Sotkamo
Helttunen Erja	Suomussalmi
Holappa Veijo	Suomussalmi
Mulari Matti, pj	Suomussalmi
Pyykkönen Tuomas	Suomussalmi

Maakuntahallitus (07.08.2017 saakka)

Toivanen Osmo	Hyrnsalmi
Hakkarainen Eija I vpj	Kajaani
Hatva Teuvo	Kajaani
Kyllönen Sari	Kajaani
Piirainen Raimo	Kajaani
Sarparanta Tiina	Kajaani
Kinnunen Anneli	Kuhmo
Jarva Marisanna, II vpj	Paltamo
Peltola Harri	Puolanka
Kyllönen Esko	Ristijärvi
Korhonen Timo, pj	Sotkamo
Hekkala Raija	Suomussalmi

Maakuntahallitus (07.08.2017 alkaen)

Kortelainen Juha	Hyrnsalmi
Aavakare Eila, I vpj	Kajaani
Oikarinen Markku	Kajaani
Ojavuo Maarit	Kajaani
Räisänen Aki	Kajaani
Suutari Eero	Kajaani
Rauhala Maarit	Kuhmo
Ahoniemi Pasi	Paltamo
Peltola Harri	Puolanka
Tolonen Tarja, II vpj	Ristijärvi
Korhonen Timo, pj	Sotkamo
Huttu-Juntunen Terttu	Suomussalmi

Tarkastuslautakunta (07.08.2017 saakka)

Seppänen Merja-Liisa, pj	Suomussalmi
Nikulainen Kari, vpj	Kuhmo
Heikkinen Pekka	Sotkamo
Huttunen Jarmo	Sotkamo
Karppinen Veli-Matti	Kajaani
Keränen Hanna-Leena	Ristijärvi
Korhonen Ari	Sotkamo
Moilanen Tuulikki	Puolanka

Tarkastuslautakunta (07.08.2017 alkaen)

Nykänen Kati	Hyrnsalmi
Keränen Silja, vpj	Kajaani
Varimo Pertti	Kajaani
Komulainen Ilmo	Kuhmo
Lukkari Anne	Sotkamo
Holappa Veijo, pj	Suomussalmi
Pyykkönen Tuomas	Suomussalmi

Maakunnan yhteistyöryhmä (28.08.2017 saakka)

Korhonen Timo, pj	Sotkamo
Aavakare Eila	Kajaani
Kampman Helena	Kuhmo
Tolonen Asta, I vpj	Suomussalmi
Horto Arja	Paltamo
Peltola Harri	Puolanka
Pääkkönen Kari, II vpj	Kainuun ELY-keskus
Korhonen Jaana	Kainuun ELY-keskus
Pehkonen Kari	Kainuun ELY-keskus
Väisänen Tuula	TEKES
Virtasalo Eija	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Lämpsä Jouni	SAK:n ammatillinen paikallisjärjestö
Sivonen Tuula	Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Leppänen Timo, III vpj	Kainuun yrittäjät
Karjalainen Markku	MTK-Pohjois-Suomi / Kajaanin toimisto
Lyytikäinen Lasse	Kainuun kulttuuriyhdistys ry

Asiantuntijat

Mikkonen Tuomo	Suomen Metsäkeskus, Kainuun alueyksikkö
Pääskylä Esko	Akava
Romppainen Heikki	STTK
Tervo Tarja	ProAgria Kainuu
Savolainen Terttu	Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Virtanen Vesa	Kajaanin yliopistokeskus
Keränen Mikko	Kajaanin ammattikorkeakoulu
Ilola Riitta	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö

Kainuun liitto

maakuntajohtaja Pentti Malinen, **pj**

aluekehitysjohtaja Heimo Keränen (14.12.2017 saakka)

Kainuun ELY-keskus

EAKR-koordinaattori Sanna Karjalainen

ESR-koordinaattori Verna Mustonen

kehittämispäällikkö Juha Määttä

kehittämispäällikkö Osmo Ohtonen

rahoituspäällikkö Pasi Loukasmäki

teknologia-asiantuntija Esko Kokkonen

Maakunnan yhteistyöryhmä (MYR) (28.08.2017 alkaen)

Hatva Teuvo	Kajaani
Komulainen Eija	Kuhmo
Laakso Perttu	Paltamo
Peltola Harri, I vpj	Puolanka
Tolonen Tarja	Ristijärvi
Korhonen Timo, pj	Sotkamo
Tolonen Asta	Suomussalmi
Korhonen Jaana	Kainuun ELY-keskus (30.10.2017 saakka)
Loukasmäki Pasi	Kainuun ELY-keskus (30.10.2017 alkaen)
Pehkonen Kari, II vpj	Kainuun ELY-keskus
Pitkänen Outi	Kainuun ELY-keskus
Karjalainen Markku	MTK-Pohjois-Suomi /Kajaani
Karppinen Veli-Matti, III vpj	Kainuun Nuotta ry
Korhonen Jari	Kainuun Yrittäjät
Lämpsä Jouni	SAK:n ammatillinen paikallisjärjestö
Sivonen Tuula	Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Virtasalo Eija	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Väisänen Tuula	TEKES

Asiantuntijat

Ilola Riitta	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Keränen Mikko	Kajaanin ammattikorkeakoulu Oy
Kostamo Katri	ProAgria Kainuu
Mikkonen Tuomo	Suomen Metsäkeskus, Kainuun alueyksikkö
Ojavuo Maarit	Akava
Romppainen Heikki	STTK

Savolainen Terttu Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Virtanen Vesa Kajaanin yliopistokeskus

Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö (20.11.2017 alkaen)

Karjalainen Sanna Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Karppinen Paula Kainuun liitto (01.05.-31.08.17, 06.11.2017 alkaen)
Keränen Heimo Kainuun liitto (06.11.2017 saakka, pl 01.05.-31.08.2017)
Maier Mari Kainuun ELY-keskus
Malinen Pentti, **pj** Kainuun liitto
Mustonen Verna Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Määttä Juha Kainuun ELY-keskus
Ohtonen Osmo Kainuun ELY-keskus
Summanen Mervi Kainuun ELY-keskus
Paloniemi Oili, **siht.** Kainuun liitto

Johtoryhmä

Malinen Pentti, maakuntajohtaja, **pj**
Heikkinen Hannu, suunnittelujohtaja
Keränen Heimo, aluekehitysjohtaja (14.12.2017 saakka, vv 01.05.-31.08.2017, vv 06.11.-14.12.2017)
Karppinen Paula, vs. aluekehitysjohtaja (06.11.2017 alkaen, 01.05.-31.8.2017)
Turkulainen Harri, hallintopäällikkö (30.04.2017 saakka)
Halonen Paula, hallintopäällikkö (02.05.2017.alkaen)
Mäntymäki Eeva, viestintäpäällikkö
Ponnikas Jouni, aluekehitysasiantuntija, henkilöstön edustaja
Mikkonen Salli, johdon assistentti, **siht.**

Kansainvälisten asioiden tiimi / Barents-tiimi

Malinen Pentti, maakuntajohtaja, **pj** (Barentsin aluekomitea RC:n pj)
Aaltonen Helena, aluekehitysasiantuntija, (Barentsin kulttuuryöryhmä JWGC:n vpj)
Ahopelto Maire, kuntayhtymän johtaja, (Barentsin sosiaali- ja terveystyöryhmä JWGHS:n jäsen)
Heikkinen Hannu, suunnittelujohtaja, (Barentsin liikenne- ja logistiikkatyöryhmä RWGTL:n pj)
Keränen Mikko, Kajaanin ammattikorkeakoulu, (Barentsin koulutus- ja tutkimustyöryhmä JWGER:n jäsen)
Keränen Paavo, aluekehityspäällikkö, (Barentsin talous- ja investoinnit työryhmä RWGIEC:n jäsen)
Korhonen Timo, maakuntahallituksen pj ,(Barentsin alueneuvosto BRC:n pj)
Mikkonen Salli, johdon assistentti, (Barentsin pj-sihteeristö)
Mustonen Minna, kv-asioiden assistentti, **siht.**, (Barentsin pj-sihteeristö)
Ponnikas Jouni, aluesuunnitteluasiantuntija, (Barentsin alueellisen ympäristötyöryhmä RWGE:n jäsen)

Piirainen Raimo, maakuntavaltuuston vpj, (Barentsin aluekomitean vpj)

Sukuvaara Katja, aluekehityspäällikkö (Barentsin ohjelmatyöryhmän jäsen)

Tahvanainen Tuomo, Kainuun Etu Oy, (Barentsin matkailutyöryhmä JWGT:n jäsen)

Kainuun liiton henkilöstö

Liiton vakinainen henkilöstö

AALTONEN, Helena
HM, aluekehitysasiantuntija

HEIKKINEN, Hannu
DI, suunnittelujohtaja

IMMONEN, Heikki
HM, EU-hankekoordinaattori

JUNTUNEN, Martti
Teknikko, maankäyttöasiantuntija

KARPPINEN, Paula
FM, aluekehitysasiantuntija

KERÄNEN, Heimo (14.12.2017 saakka)
FT, aluekehitysjohtaja

KERÄNEN, Paavo
HM, aluekehityspäällikkö

KOKKONEN, Aila
Merkonomi, asianhallintasihteeri

KORHONEN, Arja
Tradenomi, verkkotiedottaja

KYLLÖNEN, Kirsi
Tradenomi, palvelusihteeri

MALINEN, Pentti
FL, maakuntajohtaja

MIKKONEN, Salli
Merkonomi, johdon assistentti

MUSTONEN, Minna
Tradenomi, kansainvälisten asioiden assistentti

OIKARINEN, Anneli
Rakennuspiirtäjä, suunnitteluavustaja

PALONIEMI, Oili
Merkonomi, EU-koordinaattori

PONNIKAS, Jouni
FT, aluekehitysasiantuntija

SCHRODERUS, Sanna
FM, aluesuunnitteluasiantuntija

SIRVIÖ, Pirjo (31.10.2017 saakka)
Kauppateknikko, markkinointisihteeri

SORMUNEN, Henna (25.01.2017 alkaen)
FM, erityisasiantuntija

SUKUVAARA, Katja (13.02.2017 alkaen)
FM, aluekehityspäällikkö

TURKULAINEN, Harri (30.09.2017 saakka)
HM, hallintopäällikkö

TÖRHÖNEN, Sirpa (30.08.2017 saakka)
Merkonomi, tutkussihiteeri

VILHU, Eero
YTM, aluekehitysasiantuntija

Liiton määräaikainen henkilöstö

HALONEN, Paula
VT, OTK, KTM, hallinto- ja talouspäällikkö 02.05.-30.10.2017, hallintopäällikkö (30.10.2017 alk.)

HÄMÄLÄINEN, Saija (01.07.2017 – 31.12.2017)
Media-assistentti, viestintäassistentti

KINNUNEN, Kari (01.06.2017 alkaen)
markkinointiviestinnän erikoisammattitutkinto, projektipäällikkö

KYLLÖNEN, Kirsi (15.02.2017 alkaen)
FM, suunnittelija

MATTILA, Harri (30.09.2017 saakka)
FM, muutosjohtaja

NIKOLA-MÄÄTTÄ, Sanna (01.01.2017 alkaen)
Insinööri (AMK), projektipäällikkö, suunnittelija

PYYKKÖNEN, Heli (01.01. 2017 – 31.12.2017)
Tradenomi, markkinointiassistentti

Harjoittelijat, siviilipalvelusmiehet, kesätyöntekijät

HÄMÄLÄINEN Saija (01.02. – 30.6.2017)

MIKKONEN, Henry (02.01. – 16.11.2017)

TUOMAINEN, Kristian (05.06. - 31.10.2017)

Lisäksi liitossa ovat tehneet opintoihinsa liittyvää työharjoittelua 01.03.2017 alkaen ammattikorkeakoulun RestoRus –hankkeen opiskelijat Anna Shevchenko ja Yana Kuljaeva sekä asioimistulkkiharjoittelija Natalia Halonen ajalla 15.03. - 15.05.2017. Heidän työharjoitteluaiika ei perustu tasaiseen viikotuntimäärään vaan tiettyyn kokonaismäärään, jolloin harjoitteluaiika on jakaantunut pitemmälle ajanjaksolle.

KAINUUN LIITTO

Julkaisuluettelo 1.1.2013 alkaen

Sarja A: virallisesti hyväksytyt julkaisut

Sarja B: selvitykset ja tutkimukset

Sarja C: hallinnolliset asiakirjat

Sarja D: monistesarja

Sarja A

A:1	Kainuun maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelma eli TOTSU 2014-2015	2013
A:2	Kainuun maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma eli TOPSU 2015-2016	2014
A:3	Kainuu-ohjelma	2014
A:4	Kainuun kaupan vaihemaakuntakaavan selostus	2014
A:5	Kainuun 1. vaihemaakuntakaava	2015
A:6	Viestinnän linjaukset 2016-2020	2015
A:7	Kainuun maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma eli TOPSU 2016 – 2017	2015
A:8	Kainuun maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma eli TOPSU 2017 - 2018	2016
A:9	Kainuun kaupan vaihemaakuntakaava	2016
A:10	Kainuu-ohjelma, Maakuntasuunnitelma 2035, Maakuntaohjelma 2018-2021	2017

Sarja B

B:1	Kainuu - kaunis mutta kaukana, Kainuun maakuntakuvatutkimus	2013
B:2	Kainuun skenaariot 2035 loppuraportti	2013
B:3	Kainuun ympäristöohjelma 2020	2013
B:4	Kainuun Venäjä –strategia 2020	2013
B:5	Kainuun maakuntakaavan tuulivoimaselvityksen täydennys	2013
B:6	Kainuun kaupan palveluverkkoselvitys	2013
B:7	Selvitys Kainuun biotalouden aluetalousvaikutuksista – Kainuun biotalouden aluemallinnus. (2014) Aluekehityssäätiö & Helsingin yliopisto, Ruralia-Instituutti	2014
B:8	Kainuun maakuntakaavan seurantaraportti 2015	2015
B:9	Selvitys digitalisaation mahdollisuuksista Kainuussa. (Kainuun ennakointihanke, Ramboll Management Consulting	2015
B:10	Kainuun tuulivoimamaakuntakaava. Vaikutukset NATURA 2000-verkoston alueisiin	2015
B:11	Ekologiset yhteydet, luontomatkailu ja hiljaiset alueet Kainuun aluekehityksessä ja maakuntakaavoituksessa. ELMA-hankkeen loppuraportti	2016
B:12	Kainuun maakunnallisesti arvokkaat rakennushistorialliset kohteet	2018
B:13	Kainuun matkailustrategia 2018-2021	2018

Sarja C

C:1	Kainuun edunajamisen hankeluettelo 2013	2013
C:2	Kainuun liiton toimintasuunnitelma ja talousarvio 2014 ja taloussuunnitelma 2014-2016	2013
C:3	Kainuun edunajamisen hankeluettelo 2014	2014
C:4	Kainuun liiton toiminta- ja taloussuunnitelma 2015-2017 ja talousarvio 2015	2014
C:5	Kainuun edunajamisen hankeluettelo 2015	2015
C:6	Talous- ja toimintasuunnitelma 2016-2018 ja talousarvio 2016	2015
C:7	Tilinpäätös ja toimintakertomus 2015	2016
C:8	Talous- ja toimintasuunnitelma 2017-2019 ja talousarvio 2017	2017
C:9	Tilinpäätös ja toimintakertomus 2016	2017
C:10	Talous- ja toimintasuunnitelma 2018-2019 ja talousarvio 2018	2017
C:11	Tilinpäätös ja toimintakertomus 2017	2018

Sarja D

D:1	Kainuun seudullisesti merkittävät ampumaradat 2013	2013
D:2	Yhteisöllisyydellä turvallisuutta Kainuussa. Kainuun turvallisuussuunnitelma 2015 – 2018	2015
D:3	Vuokin reitti Vienaan toimintamalli	2017

Kainuun liitto

Kainuun liitto
Kauppakatu 1, 87100 Kajaani
Puh. vaihde 08 615 541, faksi 08 6155 4260
S-posti *kainuunliitto@kainuu.fi*

www.kainuunliitto.fi